

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Diplomová práce

Zdanění sdílené ekonomiky

Taxation of the sharing economy

Bc. Dominika Šafrová

Plzeň 2020

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta ekonomická

Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Bc. Dominika ŠAFROVÁ
Osobní číslo:	K18N0069P
Studijní program:	N6208 Ekonomika a management
Studijní obor:	Podniková ekonomika a management
Téma práce:	Zdanění sdílené ekonomiky
Zadávající katedra:	Katedra financí a účetnictví

Zásady pro vypracování

1. Zpracujte teoretická východiska k problematice sdílené ekonomiky.
2. Definujte vybrané formy sdílené ekonomiky.
3. Analyzujte daňové aspekty konkrétních forem sdílené ekonomiky.
4. Komparujte přístupy ke zdanění vybraných forem sdílené ekonomiky.
5. Na základě zjištěných skutečností stanovte závěry.

Rozsah diplomové práce: **60 – 80**
Rozsah grafických prací: **neuveđen**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- Marek, D. et al. (2017). *Sdílená ekonomika, Bohatství bez vlastnictví*. Dostupné z: <https://www.2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/cz/Documents/deloitte-analytics/Sdílená-ekonomika.pdf>
- Pichrt, J., Boháč, R., Morávek, J. (2017). *Sdílená ekonomika – sdílený pracovní problém?* Praha: Wolters Kluwer.
- Schor, J. (2014). *Debating the Sharing Economy*. Dostupné z http://www.greattransition.org/images/GTI_publications/Schor_Debating_the_Sharing_Economy.pdf
- Woskowiak, D. (2014). *Unlocking the sharing economy, An independent review*. Dostupné z: <http://www.collaborativeeconomy.com/wp/wp-content/uploads/2015/04/Woskowiak-D.2014.Unlocking-the-UK-Sharing-Economy.pdf>

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Pavlína Hejduková, Ph.D.**
Katedra financí a účetnictví

Datum zadání diplomové práce: **22. října 2019**
Termín odevzdání diplomové práce: **22. dubna 2020**

Doc. Ing. Michaela Krechovská, Ph.D.
děkanka

Ing. Pavlína Hejduková, Ph.D.
vedoucí katedry

V Plzni dne 22. října 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma

„Zdanění sdílené ekonomiky“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucí diplomové práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne.....

.....

podpis autora

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí kvalifikační práce Ing. Pavlíně Hejdukové, Ph.D., za odborné vedení, pomoc a cenné rady, které přispěly ke zpracování diplomové práce.

Obsah

Úvod	9
1 Cíl práce a metodika řešení.....	10
2 Sdílená ekonomika	12
2.1 Formy sdílené ekonomiky	15
2.1.1 Doprava	16
2.1.2 Prostory	18
2.1.3 Sdílené finance	20
2.1.4 Schopnosti a dovednosti.....	21
2.1.5 Potraviny	22
2.1.6 Komodity	22
2.2 Regulace sdílené ekonomiky	23
2.2.1 Daně	28
3 Daňové aspekty sdílené ekonomiky	32
3.1 Airbnb.....	32
3.1.1 Poplatek z pobytu.....	35
3.1.2 Daň z příjmů.....	36
3.1.3 Daň z přidané hodnoty	39
3.2 Uber	41
3.2.1 Daň z příjmů.....	43
3.2.2 Silniční daň	45
3.2.3 Daň z přidané hodnoty	49
3.3 Závislá činnost.....	50
3.4 Slevy na dani a daňové zvýhodnění	52
3.5 Carsharing	55
3.6 Sdílené financování	57
3.7 Evropská unie a zdanění sdílené ekonomiky.....	59
4 Vyhodnocení	61
Závěr	64
Seznam použitých zdrojů	65
Seznam tabulek	75
Seznam použitých zkratk a značek.....	76
Abstrakt	
Abstract	

Úvod

V současné době narůstá zájem o sdílenou ekonomiku a nynější stav technologií podporuje rozvoj této oblasti ekonomiky. Vzhledem k uvedenému rozvoji, kterého v posledních letech sdílená ekonomika dosáhla, nabývá její regulace a úprava zdanění na důležitosti.

Daňové zatížení ovlivňuje nejen poskytovatele služeb, ale i zprostředkovávající platformy. Sdílená ekonomika otevírá spotřebitelům nové možnosti, jejichž prostřednictvím mohou naplnit své potřeby či získat dodatečné příjmy.

Diplomová práce nejprve obsahuje základní aspekty sdílené ekonomiky včetně vybraných forem sdílení, které zahrnují dopravu, prostory, sdílené finance, schopnosti a dovednosti, potraviny a komodity. Představení jednotlivých forem je demonstrováno na konkrétních příkladech z praxe, a to jak ve světě, tak v České republice. Vzhledem k hlavnímu zaměření práce na zdanění sdílené ekonomiky následuje část věnovaná její regulaci.

V rámci daňové problematiky dochází k představení účastníků sdílené ekonomiky. Jedná se o zákazníka, zprostředkovatele a poskytovatele, jehož daňovému zatížení je v práci věnována největší pozornost. Primárně dochází k analýze daňových aspektů společností Airbnb a Uber.

Poskytovatele služeb prostřednictvím Airbnb a Uber zatěžují nejen daňové odvody v podobě daně z příjmů fyzických osob, ale i poplatek z pobytu a silniční daň. Vymezení příjmu pro účely určení daňové povinnosti má několik variant, které se odlišují daňovým zatížením příjmu.

V rámci Airbnb a Uber není opomenuta ani daň z přidané hodnoty následovaná částmi věnovanými carsharingu, sdílenému financování a zdanění sdílené ekonomiky v Evropské unii. V závěru práce dochází k vyhodnocení daňových aspektů sdílené ekonomiky.

1 Cíl práce a metodika řešení

Diplomová práce se zabývá sdílenou ekonomikou včetně jejích specifických forem. Zaměřuje se na dopravu, prostory, finance, schopnosti a dovednosti, potraviny a komodity. Cílem diplomové práce je na základě níže uvedených metodických postupů stanovit klíčové aspekty zdanění sdílené ekonomiky, a to na vybraných praktických příkladech využívání této formy zajištění produktů a služeb v kontextu udržitelnosti. Metodické postupy využívané v diplomové práci jsou zejména:

- zpracování literární rešerše,
- deskripce základních aspektů sdílené ekonomiky včetně jejího praktického využití a regulace,
- analýza daňových aspektů konkrétních forem sdílené ekonomiky,
- komparace vybraných přístupů ke zdanění vybraných forem sdílené ekonomiky,
- syntéza zjištěných skutečností.

Zpracování literární rešerše je realizováno využitím metody deskripce s cílem vytvořit teoretické podklady. Nejprve dochází k obecnému uvedení do problematiky sdílené ekonomiky následované jejími podobami včetně konkrétních příkladů. Poté se práce věnuje regulaci sdílené ekonomiky, přičemž je zahrnuto i představení daňové problematiky.

Analýza daňových aspektů konkrétních forem sdílené ekonomiky svou pozornost primárně zaměřuje na sdílené ubytování a přepravu. V případě ubytování je analýza zpracována na příkladu společnosti Airbnb a na základě uvedených dat dochází k propočtu poplatku z pobytu a daně z příjmů fyzických osob dle typu příjmu. Sdílenou přepravu v diplomové práci zastupuje společnost Uber, kde získaná data umožňují stanovení daňové povinnosti poplatníka daně z příjmů fyzických osob dle příjmů rozlišovaných zákonem a silniční daně.

Následuje problematika závislé činnosti, kde dochází ke stanovení daňové povinnosti poplatníka s využitím dat sdíleného ubytování a přepravy za účelem získání možnosti komparace. V případě slev na dani a daňového zvýhodnění dochází k představení možností poplatníka v této oblasti, které doprovází uplatnění slevy na daňové povinnosti získané na základě výše uvedeného.

Poté práce obsahuje kapitolu věnovanou carsharingu zahrnující předpoklad vývoje počtu sdílených automobilů v České republice určený na základě dat z předchozích let. Dále dochází k analýze vlivu zjištěného vývoje na silniční daň. Sdíleným financím je věnována pozornost v kapitole 3.6, kde jsou představeni jejich účastníci, modely a též uvedená problematika z hlediska daně z příjmů.

Daňové aspekty sdílené ekonomiky uzavírá Evropská unie orientovaná na daňové zatížení obecně, avšak neopomíná ani řešení využívaná členskými zeměmi v rámci zdanění forem sdílené ekonomiky.

Analýzu daňových aspektů sdílené ekonomiky zakončuje vyhodnocení. Je vytvořen souhrn zjištění a je provedena komparace možností v rámci zkoumaných forem sdílení. Primárně je pozornost věnována společnostem Uber a Airbnb a zdanění jedinců, kteří jejich prostřednictvím poskytují přepravu a ubytování. Závěrem dochází k vyhodnocení situace v rámci zdanění sdílené ekonomiky.

2 Sdílená ekonomika

Sdílení lidé znají odjakživa. Z toho vyplývá, že sdílenou ekonomiku nelze považovat za velkou neznámou. Změna, která má zásluhu na odlišnosti oproti sdílení v minulosti, spočívá ve sdílení s cizími lidmi. Dříve šlo pouze o jednotlivce, kteří se znali a důvěřovali si. Současná doba rozšiřuje možnosti v této oblasti. Lidé mají možnost sdílet skrze platformy, kde dochází ke kompenzaci důvěry pomocí hodnocení a pověsti (Frenken & Schor, 2017).

Právě hodnocení a pověst poskytují potřebné informace pro rozhodování a přinášejí možnost předcházet tržním problémům, které zahrnují morální hazard a nepříznivý výběr (Horton & Zeckhauser, 2016).

Snaha o snižování anonymity podstatně podporuje důvěru, kterou lze považovat za nepostradatelnou pro fungování sdílení. Rozsáhlé a snadno dostupné informace s sebou přinášejí negativní vedlejší efekt. Skrze detailní informace dochází k usnadnění diskriminace (Edelman, Luca & Svrisky, 2016).

Spolu se sdílenou ekonomikou přichází rozmach nových způsobů podnikání. Rozvíjí se nová generace podnikatelů získávající příjmy z vlastních aktiv a dovedností. Jde například o získání peněz pronájemem volného pokoje v domě (Woskow, 2014).

Za sdílenou ekonomikou jak ji známe dnes stojí především vývoj informačních technologií. Za další podstatný faktor lze považovat růst populace doprovázený zvyšující se poptávkou a šířením chudoby, se kterým souvisí i vyšší nezaměstnanost a rozdílnost v kupní síle spotřebitelů (Belyh, 2015).

Poslední dobou přístupy ke spotřebě vzbuzují obavy ohledně ekologických, společenských a rozvojových důsledků. Sdílená ekonomika se stala alternativou, která zajišťuje zboží a služby (Hamari, Sjöklint & Ukkonen, 2016).

Existují tři podoby distribuce, a to sdílení, darování a trhy se zbožím. Zatímco některé věci lze distribuovat libovolným způsobem, vyskytují se případy, kde může dojít k využití pouze jednoho (Belk, 2007).

Sdílenou ekonomiku utváří vzájemně poskytovaný přístup k aktivům, která spotřebitelé stoprocentně nevyužívají. Za primární cíl lze považovat získání dočasného přístupu bez převodu vlastnictví. Sdílená ekonomika přináší možnost dosáhnout udržitelnější ekonomiky (Frenken, Meelen, Arets & Van de Glind, 2015).

Spojení sdílené ekonomiky a udržitelnosti zmiňují i Cherry a Pidgeon (2018), kteří považují efektivnější využívání aktiv za cestu k udržitelnější spotřebě. S postupem času se sdílená ekonomika rozvíjí, ať už jde o současné formy nebo dosud neznámé oblasti, čímž dochází k podobě nových forem hospodářského růstu. Dále přináší příležitosti v podobě mimořádného příjmu, posílení zaměstnanosti a sociálních vztahů (Cherry & Pidgeon, 2018).

Prodlužování životnosti produktů skrze trhy z druhé ruky, jehož zásluhou dochází k snižování žádané produkce a využívání zdrojů, představuje udržitelnost sdílené ekonomiky (Palgan, Zvolska & Mont, 2017).

Plné využití potenciálu sdílené ekonomiky záleží na způsobu podporování a rozvíjení, které může znatelně podpořit zaměstnanost a růst. Evropská komise (2016) definuje sdílenou ekonomiku jako obchodní modely, které skrze platformy umožňují dočasný přístup ke zboží nebo službám (Evropská komise, 2016).

Dle Hospodářské komory České republiky (2018) sdílená ekonomika zjednodušuje přístup k aktivům skrze digitální platformy. Vlastníci získávají příležitost dosáhnout vyšších příjmů a nižších nákladů. Ze strany kupujících dochází k rozšíření nabídky.

Již zmíněné digitální platformy utvářejí sdílenou ekonomiku, protože umožňují střet nabídky s poptávkou. Představují prostředníka mezi zákazníkem a poskytovatelem. Sdílená ekonomika přináší možnost výměny nevyužívané kapacity již vlastněných zdrojů (Allen, 2015).

Směr, kterým se informační technologie ubírají podpořil vývoj platform, jež šíří sdílení, spolupráci a obsah produkovaný uživateli. Jde například o online encyklopedii, která se nazývá Wikipedie. Dále lze uvést sdílení obsahu prostřednictvím YouTube nebo souborů přes The Pirate Bay (Hamari, Sjöklint & Ukkonen, 2016).

Marek a kol. (2017) hovoří o několika modelech sdílení. Základní rozdělení určuje finanční náročnost, tzn. zda jde o zpoplatněné sdílení. Dále lze rozlišovat dle poskytovatele na peer to peer a business to peer (Marek a kol., 2017; Schor, 2014).

Pojem peer to peer pochází z informatiky, kde označuje počítačové sítě sdílející data bez zprostředkovatele. K používání pojmu dochází v oblasti půjček, ve které banka nehraje žádnou roli. Současnost přináší další možnost, která prostřednictvím platformy spojí jedince poskytujícího finanční prostředky se zájemcem (Veber a kol., 2016).

Dle Acquier a Pinkse (2017) utváří ekonomiku sdílení přístupová ekonomika, platformová ekonomika a ekonomika postavená na komunitě. V případě přístupové ekonomiky jde o optimalizaci využití aktiv, zatímco u platformové o zprostředkování výměny skrze digitální platformy. U komunitní ekonomiky nejde pouze o ekonomickou hodnotu. Jejím primárním cílem je přínos do projektů, sociální vztahy, propagace hodnot, naplnění společenského poslání apod.

Za účastníky sdílené ekonomiky lze považovat poskytovatele, uživatele a zprostředkovatele. Role poskytovatele se může ujmout jak soukromá osoba, tak jedinec konající v rámci povolání. Zahrnuje sdílení aktiv, zdrojů, dovedností apod. Zprostředkovatel skrze platformy zajišťuje a zjednodušuje střet nabídky s poptávkou (Evropská komise, 2016).

V průběhu let trh s pronájmy dosáhl odlišné podoby. Vlastníci svá aktiva užívají a v době, kdy je nepotřebují dochází k pronájmu. Na trzích sdílené ekonomiky, které lze označovat jako peer to peer trhy, již nedochází k držení majetku pouze za účelem pronájmu. Nabízí se řešení problému s neefektivním využíváním aktiv (Horton & Zeckhauser, 2016).

Studie Andreotti a kol. (2017) se zabývá participací v evropské sdílené ekonomice, která dosáhla mírného navýšení ve srovnání s předchozími lety. Dle průzkumu se v roli uživatele zapojilo 18,7 % dotazovaných, zatímco v případě poskytovatele jde o 9,1 %.

Rozvoj sdílené ekonomiky, doprovází obavy, které u lidí vyvolává. Zahrnují otázku bezpečnosti, reklamace, dodržování podmínek apod. Nelze opomenout pochybnosti ohledně sdílení s neznámými jedinci (Veber a kol., 2016).

Působení sdílené ekonomiky doprovázejí ekonomické, environmentální a sociální dopady. Již zmiňované efektivnější užívání aktiv má za následek šetření vzácných zdrojů, snižování nákladů a mimořádné příjmy. V případě sociální oblasti má sdílení pozitivní vliv na komunity (Böcker & Meelen, 2017; Kruliš, 2018).

Rostoucí zájem o ekonomiku sdílení spočívá v jejím principu. Lidé získají přístup k aktivům či službám, které mají zájem dočasně využívat, což je pro ně výhodnější než vlastnictví. Právě výhody, které sdílení přináší, slouží jako motivace ke sdílení. Jde například o snížení útraty účastníka, konkrétně o náklady na vlastnictví a údržbu (Úřad vlády České republiky, 2017).

Mezi výhody, které sdílená ekonomika přináší patří plné využití zdrojů. Úsilí o jeho maximalizaci doprovází omezení zbytečného plýtvání a spotřeby. Dále lze mezi přínosy zařadit varianty produktů a služeb a rozvoj úlohy společností. Za účelem udržení pozice na trhu přicházejí organizace s různými variantami produktů a služeb. Pro naplnění očekávání zákazníků prošla hlavní úloha společností proměnou. V současnosti nejde o pouhého poskytovatele, ale o poradce zajišťujícího dodatečné služby sloužící k dosažení maximální kvality (Belyh, 2015).

Sdílená ekonomika přináší vyšší flexibilitu. Například účastníci sdílení si mohou určit svůj pracovní den. Dále dochází k rozšíření možností získání peněz prostřednictvím uvolnění hodnoty vlastního majetku a jejich úspory vyřazením či snížením nákladů na vlastnictví majetku, cestování nebo získání finančních prostředků. Dostupnost všeho potřebného umožňuje vzdát se vlastnictví nevyužívaného majetku jako například vozidla, čímž zároveň odpadají starosti. Vliv na organizace, který již byl zmíněn výše, se projeví v přizpůsobování. Například reakce u některých taxislužeb v podobě zavedení aplikace na společnosti jako Uber nebo Lyft, která umožňuje zavolat řidiče v okolí (Martucci, 2020).

Se sdílenou ekonomikou přicházejí pozitivní změny jako uspokojivé alternativy, které mohou substituovat současné produkty. Právě rozšiřující se nabídka produktů a služeb vytváří poptávku, která předtím neexistovala (Zervas, Proserpio & Byers, 2016).

Abele a kol. (2015) se věnuje vlivu sdílené ekonomiky na hrubý domácí produkt. Uvádí, že sociálně orientované formy sdílení jako například věnování svého času někomu se snahou dosáhnout vyšší kvality života se do HDP nezahrnuje. Naopak k ovlivnění HDP dochází v případě sdílení obdobným aktivitám mezi spotřebiteli a podnikateli, a to pouze některých případech.

2.1 Formy sdílené ekonomiky

Sdílená ekonomika se v průběhu let rozvinula do mnoha oblastí. Od dopravy, kde vlastníci získávají možnost krátkodobě pronajímat svá vozidla, přes ubytování, kde dochází ke krátkodobému pronájmu domů, bytů a místností, až po oblečení a doplňky. Zatímco přepravu a ubytování lze považovat za všeobecně známé formy sdílené ekonomiky, její rozvoj rozšířil pole působnosti sdílení až po nářadí, zvířata, stravování, lokální dodávku, práci nebo zahrady (Frenken, Meelen, Arets & Van de Glind, 2015; Fraiberger & Sundararajan, 2015).

Schor (2014) hovoří o čtyřech základních kategoriích sdílené ekonomiky, které zahrnují recirkulaci zboží, efektivnější užití majetku, sdílení služeb a produktivních aktiv. Zatímco Marek a kol. (2017) obsahuje podrobnější členění sdílené ekonomiky, konkrétně dopravu, ubytování, finanční služby, pracovní sílu, hudbu, videa a cloudové služby. Woskow (2014) v rámci sdílené ekonomiky zmiňuje schopnosti a dovednosti lidí. (Schor, 2014; Marek a kol., 2017; Woskow, 2014).

Koupě nemovitosti nebo vozidla představují pro člověka významné finanční rozhodnutí. I přes finanční náročnost nedochází k jejich plnému využití. Nemovitosti často zůstávají z velké části nebo úplně prázdné. K obdobnému nevyužití dochází v případě vozidel. Sdílená ekonomika přináší možnost využít volnou kapacitu (Wallsten, 2015).

Studie Andreotti a kol. (2017) sleduje stav participace ve sdílené ekonomice v jednotlivých zemích. Na předních příčkách stojí Velká Británie a Francie. Opět se potvrzuje, že mezi nejznámější oblasti lze zařadit dopravu a ubytování. V případě spotřebitelů se Francie soustředí na ubytování, zatímco Velká Británie na automobily. Poskytování sdílení dopravy dosáhlo největšího vývoje ve Francii a ubytování v Norsku.

2.1.1 Doprava

Za nejznámější formu sdílené ekonomiky lze považovat oblast dopravy, která zahrnuje alternativní taxislužby, carsharing a carpooling. Vzhledem k tomu, že majitel své vozidlo nevyužívá 80 až 90 % času a v době užívání většinou nenaplní kapacitu vozidla, ve kterém v průběhu přepravy zůstávají volná sedadla, zůstává zde nemalý prostor pro sdílení. Carsharing neboli sdílení automobilů spočívá v úspoře nákladů, vyšší efektivitě užití a snížení intenzity dopravy (Česko v datech, 2018; Marek a kol., 2017).

Carsharing lze pojmout dvěma způsoby. Zaprvé může jít o platformu zajišťující střet nabídky s poptávkou, tedy vlastníka vozidla a zájemce. Druhý způsob zahrnuje podobnost s klasickou autopůjčovnou. V České republice se objevují poskytovatelé sdílení vozidel jako CAR4WAY a Autonapůl, družstvo (Kruliš & Rezková, 2016).

Dle Asociace českého carsharingu (2020) počet sdílených vozidel vzrostl více než dvojnásobně oproti roku 2017. Nejaktuálnější data z června 2019 vykazují 760 automobilů, které mohou zájemci využívat ve 12 městech. Carsharing umožňuje jedním sdíleným vozidlem kompenzovat deset soukromých (Asociace českého carsharingu, 2020; Autonapůl.cz, 2020).

Možnost sdílení vozidel neboli carsharingu se vyskytuje i v Plzni a jejím okolí. Služba, která vznikla za účelem efektivnějšího užívání automobilů, nese název Karkulka. I přes značné fixní náklady užívají majitelé svá vozidla pouze pět procent času. Roční nájezd u některých vlastníků automobilů pod 10 tisíc kilometrů potvrzuje nedostatečné využití. Carsharing se v této situaci jeví jako vhodnější varianta z ekonomického hlediska. Nejen, že uživatelům odpadají povinnosti ohledně údržby, ale dochází i ke zpomalení růstu vozidel ve městě a zároveň řešení problémů s parkováním (Smart City Plzeň, 2020).

V ulicích města Plzně lze nalézt osm červených automobilů, které mohou lidé po registraci používat. Cílová skupina zahrnuje jednotlivce, kteří vlastnictví vozidla považují za zbytečné, ale příležitostně ho potřebují. Uživatel za půjčení vozidla platí stanovené sazby dle času a ujetých kilometrů, které zahrnují pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, dálniční známku a parkování ve zpoplatněných zónách v Plzni (Plzeňské městské dopravní podniky, 2020).

V případě carpoolingu neboli spolujízdy jde o možnost sdílení nákladů na cestu. Řidič vozidla zadá informace o své cestě, volné kapacitě a nákladech na cestu. Zájemci mají možnost zareagovat na nabídku. Za jednoho ze známých zástupců spolujízdy lze považovat společnost BlaBlaCar. Příjmy společnost získává formou provizí z transakcí (Woskow, 2014; Kruliš & Rezková, 2016).

Mezi zástupce oblasti dopravy dále patří například společnost Uber. Jde o obdobu taxislužby, k jejímuž provozu postačí vlastní vozidlo a řidičský průkaz. Skrze aplikaci dochází k propojení řidičů a zákazníků, což znamená, že pro zajištění přepravy cestujícím postačí mobilní telefon (Marek a kol., 2017).

Uber se postupně rozvíjel ve světě. Ve Francii vstoupil na trh v roce 2011, zatímco v České republice až v roce 2014. Nesouhlas taxikářských společností bývá zmiňován jako zásadní překážka v případě rozvoje na českém trhu (Sorokova & Petrikova, 2020).

Řidiči, kterým vozidla patří, nejsou zaměstnanci Uber. Společnost figuruje jako zprostředkovatel umožňující střet řidičů se zákazníky. Mezi hlavní přínosy lze řadit nižší náklady na vyhledávání a transakce. Sdílení jízd Uber umožňuje pomocí sítě řidičů a zájemců o přepravu skrze aplikace. Společnost získává příjmy formou provizí z výdělku řidičů (Henten & Windekilde, 2015).

Společnost dosahuje vyšší kapacity využití řidičů než klasická taxislužba. Jde o zásluhu technologie, kterou dochází k efektivnímu spojení řidičů a zájemců o jízdu. Dále oproti

běžné taxislužbě má Uber možnost poskytnout svým uživatelům více vozidel. Konkurence v podobě Uberu vede ke zlepšování kvality taxislužeb (Úřad vlády České republiky, 2017; Wallsten, 2015).

2.1.2 Prostory

Za další velmi známou oblast sdílené ekonomiky lze považovat ubytování. Uživatelé mají možnost sdílet nemovitost nebo její část prostřednictvím platform jako například Airbnb. Stranu nabídky lze dělit na dvě kategorie. První zahrnuje profesionální hostitele, kteří se snaží o rozšíření povědomí za cílem získání nových zákazníků. Do druhé spadají soukromé osoby poskytující vlastní nemovitost za účelem mimořádného příjmu (Kruliš & Rezková, 2016).

Dle Woskow (2014) se sdílení v oblasti ubytování rozvíjí v několika podobách od osobního ubytování přes pracovní a komerční prostory až po makerspaces, hackerspaces a fablabs. V případě osobního ubytování lze jako příklad uvést společnost Airbnb. Pracovní prostory zahrnují pronájem pracovního stolu nebo společných prostorů, zatímco u komerčních jde o prázdná místa využívaná pro krátkodobé podniky. Makerspaces, hackerspaces a fablabs poskytují zájemcům možnost získat přístup ke speciálním zařízením, mezi které patří například 3D tiskárna, a sdílet myšlenky.

Trh s ubytováním zahrnuje nejen penziony, hotely, ubytovny a platformy sloužící k jejich podpoře jako Booking, ale i platformy poskytující služby sdíleného ubytování. Jedním z hlavních motivačních faktorů pro užití sdílené ekonomiky je cena, která dosahuje podstatně nižších hodnot oproti hotelům. Nízkopříjmové skupiny, které si nemohou cestování dovolit, získávají nové příležitosti. Poskytovatel získává možnost kvalitnějšího bydlení vzhledem k mimořádnému příjmu plynoucího z nadbytečné kapacity nemovitosti (Úřad vlády České republiky, 2017).

Společnost Airbnb zajišťuje střet osob hledajících ubytování s poskytovateli. Nabídka zahrnuje nejen domy, ale i samostatné místnosti. Zájemce má možnost vyhledat informace ohledně druhu ubytování, ceny, umístění, vybavy ad. Registrovaný uživatel má možnost rezervace (Belyh, 2015).

V současnosti Airbnb, která vznikla v roce 2008 v San Franciscu, působí v Severní Americe, Evropě i Asii. I bez vlastnictví nemovitostí pole působnosti společnosti zahrnuje pohostinství a cestovní ruch. Její hlavní činnost lze přirovnat k makléřské firmě, která získává své příjmy v podobě provizí (Leick, Eklund & Kivedal, 2020).

Dle Zervas, Proserpio a Byers (2016) vzhledem k tomu, že Airbnb zajišťuje přijatelné alternativní řešení v oblasti ubytování, jeho rozvoj v Texasu nezanedbatelně ovlivnil příjmy hotelů. Na místech výskytu společnosti došlo ke snížení hotelových cen, což staví spotřebitele do pozitivní situace. Lze předpokládat ovlivnění měst, která získávají příjmy z oblastí jako ubytování, právě z důvodu přesunu poptávky k alternativám. Krátkodobé negativní dopady na města, kde se Airbnb vyskytuje, mohou nastávat dokud nedojde k regulaci a zdanění platformem. Na druhou stranu lze očekávat přínos v podobě vyšší poptávky.

I přes pozitivní efekt v podobě využití volné kapacity domovů soukromých osob a snížení potřeby zdrojů na nové stavby vznikají obavy. Sdílená ekonomika přináší příležitosti nízkopříjmovým skupinám. Jedná se o jedince, kteří dříve neměli možnost cestovat kvůli finanční náročnosti. Spolu s rozvojem sdílené ekonomiky může dojít k růstu zájmu o ubytování a cestování (Palgan, Zvolska & Mont, 2017).

V České republice podíl Airbnb na trhu s ubytováním dosahuje 5,6 %, zatímco v případě Prahy jde o 23 %. Porovnání zahrnuje podíly klasických ubytovacích zařízení a společnosti Airbnb, kdy došlo k použití stálé dostupnosti v případě ubytovacích zařízení a omezené dostupnosti v případě Airbnb (Marek a kol., 2017).

Sdílené ubytování zahrnuje i nezaplatněné možnosti. Například platforma Couchsurfing, která nefunguje za účelem zisku, ale poznáním nových lidí a kultur. Přináší lidem možnost blíže poznat navštěvované místo. Aktuálně platforma, na jejíž činnosti se podílí 12 milionů uživatelů, funguje ve více než 200 000 městech (Úřad vlády České republiky, 2017; Couchsurfing International, 2020).

V případě platformy Moje chaty jde o formu sdílení prostorů, která má konkrétní zaměření. Zajišťuje chaty a chalupy nacházející se v České republice. Zájemci se mohou ubytovat za účelem víkendového pobytu, společenské akce nebo dovolené. Nabídka zahrnuje širokou škálu oblastí od Adršpach přes Jižní Moravu až po Šumavu (Mojechaty.cz, 2020).

Mezi jednotlivci, případně podniky může docházet ke sdílení kancelářských prostor. Poskytování kanceláří lze uskutečňovat z důvodu neschopnosti plně využít kapacitu pro vlastní účel nebo přímo za cílem pronájmu pracovníkům. Uživatelé mohou platit pravidelné nájemné nebo si v některých případech zřídit členství. Odlišnosti lze spatřit i v případě poskytování kanceláří (psacích stolů), kdy může být upřednostňováno

přidělení prostoru nebo stanovení konkrétního pracoviště dle příchodu pracovníků a dostupnosti volných míst (Petersen, 2020).

Coworking přináší možnost sdílení nákladů na kancelářské prostory a potřeby. Některá města mají střediska sloužící k tomuto účelu. Obvykle jde o velký prostor, který obsahuje kanceláře, konferenční místnosti a společné prostory, opatřené připojením k internetu, telefony a kávou (Martucci, 2020).

2.1.3 Sdílené finance

Crowdfunding spočívá ve financování či poskytnutí půjčky větším počtem jednotlivců. Seskupení finančních prostředků od lidí umožňuje online platforma. V České republice nejprve došlo k rozvoji charitativního crowdfundingu, který sloužil k uskutečnění projektů. Jedinci mohou poskytovat peníze výměnou za získání produktu, který umožní realizovat, nebo za charitativním účelem. Oblast dluhového crowdfundingu, kde dochází k poskytování půjček mezi jedinci, se v České republice rozvíjela mírnějším způsobem v roce 2015 (Kruliš & Rezková, 2016).

Dle Marek a kol. (2017) může crowdfunding znamenat konkurenci pro klasické bankovníctví. V případě podstatného rozvoje lze předpokládat ohrožení bank, na kterých závisí nejen ekonomika České republiky. Snížení závislosti s sebou přináší pozitivní efekty. Mezi společnosti působící v této sféře patří například Kickstarter, GoFundMe a Indiegogo.

Proces sdílení v oblasti financí stále zahrnuje jednotlivce s nadbytkem finančních prostředků a jejich nedostatkem. Namísto klasických zprostředkovatelů jako například banky nastupují technologie, které přináší snížení transakčních nákladů. Nejen banky, ale i ostatní zprostředkovatelé úvěrů nepodceňují potenciál sdílené ekonomiky v této oblasti a pokouší se stát její součástí (Úřad vlády České republiky, 2017).

Za další důležitou oblast v ekonomice sdílení lze považovat zajištění. V České republice vznikla první pojišťovna postavená na sdílené ekonomice, která svým klientům poskytuje klasické produkty neživotního pojištění. Nastřádané pojistné slouží k vyplacení plnění v případě škody. Odlišnost se objevuje v případě, kdy škoda nenastane. V této situaci mají klienti možnost získat část zisku ve svůj prospěch (Petříček, 2016).

Pojišťovna, která se současně nazývá Pillow vyzdvihuje srozumitelnost svých pojistných podmínek, podíly na zisku pro klienty, výpovědní lhůtu přizpůsobenou frekvenci placení

ad. Nakumulované pojistné, které pojišťovna nevyužije na výplatu škod, částečně putuje zpět klientům v podobě podílu na zisku, čímž dochází k demotivaci pojišťovny ohledně sporů v oblasti plnění (Pillow pojišťovna, 2020).

Rozvoj sdílené ekonomiky přináší i rozšířené možnosti v oblasti zajištění. Pojišťovna Erie Insurance nabízí pojištění pro jedince, kteří poskytují sdílené ubytování. Poskytovatelé získávají zajištění pro své domovy v době jejich sdílení. Zatímco někteří zprostředkovatelé mohou nabízet krytí odpovědnosti, jiní po majiteli požadují vlastní krytí. Erie Insurance zatím nabízí možnost zajištění v Illinois, Indianě, Kentucky, Marylandu, New Yorku, Ohio, Pensylvánii, Tennessee, Západní Virginii, Wisconsinu a Washingtonu, D.C. (Erie Indemnity, 2020).

2.1.4 Schopnosti a dovednosti

Sdílená ekonomika neminula ani schopnosti a dovednosti lidí. Například platforma TaskRabbit poskytující pracovní síly jedincům, kteří nemají možnost činnost vykonat. Nabídka zahrnuje pochůzky, úklid, montáže ad. (TaskRabbit, 2020).

Dalším příkladem je Freelancer, kde uživatelé zadají práci, na kterou následně získávají nabídky od pracovníků. Možnost procházet recenze a ukázky vykonané práce usnadňuje výběr vhodného jednotlivce (Freelancer, 2020).

Dle Martucci (2020) lze ve sdílení schopností a dovedností spatřit výhodu v podobě větší flexibility. Sdílená ekonomika lidem otevírá nové příležitosti v oblasti vydělávání peněz. Jedinci, kteří mají nadbytek práce získávají možnost ji delegovat a dát šanci ostatním, kteří nabízejí své schopnosti a dovednosti.

Prostřednictvím časových bank lidé sdílejí své schopnosti a dovednosti výměnou za čas, který každého účastníka oceňuje na stejnou hodnotu. Může jít o banky provozované na úrovni komunity nebo národu. Časová banka přináší širokou nabídku služeb založených na dovednostech jejích členů (Woskow, 2014).

Jako příklad může posloužit tržiště bez peněz nazvané Echo neboli Economy of Hours. Mezi členy dochází k obchodu s dovednostmi, službami a zdroji za využití speciální měny. Za jednu hodinu času, který jedinec věnuje činnosti získá jedno Echo. Dochází k rozšíření příležitostí komunity o sdílené schopnosti a dovednosti (Echo, 2020).

2.1.5 Potraviny

Sdílená ekonomika zasáhla oblast potravin od jejich zpracovávání přes distribuci až po konzumaci. Existují platformy, kde lidé mohou sdílet přebytečnou půdu s jedinci, kteří nemají vlastní půdu k dispozici (Woskow, 2014).

Hugh Fearnley Whittingstall spustil projekt Landshare, který poskytuje lidem bez vhodné půdy příležitost pěstovat. Dochází k využití nadbytečné půdy prostřednictvím registrace a sdílení na Landshare. Potencionální pěstitelé nalézají vhodné pozemky ve svém okolí a získávají možnost pronájmu místa, kde mohou pěstovat ovoce a zeleninu. Došlo k ukončení projektu a není již nadále v provozu (Crae, 2016).

Sdílení potravin sahá i do oblasti jejich distribuce v podobě zprostředkování nákupu zemědělských produktů přímo od jejich výrobců. Jako například udržitelný supermarket Farmdrop dodávající lokální potraviny (Woskow, 2014; Farmdrop, 2020).

Další formou sdílené ekonomiky v oblasti potravin je Casserole Club, kde dochází ke sdílení připraveného jídla. Zúčastnění poskytují přebytečné porce lidem, kteří nejsou schopni nebo nemají možnost vařit pro svou potřebu. Stačí při přípravě jídla uvařit větší množství a sdílet s jedinci v okolí (Casserole, 2020).

Nesnězeno, kde se zapojilo více než 281 podniků, vzniklo za účelem redukce plýtvání jídlem. Účastník, který má staženou aplikaci rezervuje vybraný pokrm a následně si ho vyzvedne. Nabídka se skládá z jídel, která restaurace aktuální den nezvládla spotřebovat nebo téměř dosahují data expirace. Uživatel získává jídlo za nižší cenu a restaurace ztrácí povinnost likvidace. Aplikace umožnila záchranu více než 36 tisíc jídel (Nesnězeno.cz, 2020).

V případě Eatwith jde o lidi, kteří vyhledávají kulinařské zážitky. Získávají možnost poznat výjimečné hostitele a místa, ať už soukromá sídla nebo neobyčejné prostory. Jedinec může například ochutnat italské jídlo u místní rodiny, zkusit kurz vaření v Tokiu nebo obdivovat výhled při snídani na střeše (Eatwith, 2020).

2.1.6 Komodity

Dle výzkumu PricewaterhouseCoopers LLP (2015) více než tři čtvrtiny spotřebitelů zastává názor, že prostřednictvím sdílené ekonomiky dochází ke snížení nepořádku a plýtvání. Rozvoj sdílení neminul ani oblast maloobchodu, kde také dochází k vzniku alternativ.

Jako příklad lze uvést Kidizen. Jde o platformu, jejímž prostřednictvím dochází k nákupu a prodeji dětského oblečení. Uživatelky získávají možnost mimořádného příjmu z již nepotřebného vlastnictví a zároveň získání potřebného pro své děti. Mimo jiné dochází ke sdílení zkušeností, rad a inspirace. Platforma staví maminky do rolí podnikatelek a spotřebitelek, čímž umožňuje lépe využít dětské věci (Kidizen, 2020).

PricewaterhouseCoopers LLP (2015) zmiňují, že v současnosti roste ochota ke skromnějšímu životnímu stylu doprovázeného sdílením, které přináší nové příležitosti v podobě nižších cen, snadného přístupu a širší škály variant. Téměř polovina spotřebitelů má obavy ohledně kvality.

Rozvoj sdílené ekonomiky v České republice sahá až do oblasti odpadů. Existence odpadového tržiště Cyrkl přináší možnost využití již odepsaných věcí a zároveň získání potřebných zdrojů. Poskytovatelé mohou nabízet odpady, stavební materiály, textil apod. (Cyrkl.cz, 2020).

K praktickému naplnění účelu tržiště došlo v případě festivalu, na jehož místě pořádání zůstalo velké množství plastu. Prostřednictvím Cyrkl došlo k jeho využití, protože o něj projevil zájem společnost produkující pásy do 3D tiskáren. Odpad padl na výrobu umělecké sochy, jejíž hodnota se při dražbě na studentském festivalu vyšplhala na 160 000 Kč. Obdobné řešení využil festival Let It Roll, kde došlo k využití plechovek od piva společností vyrábějící díly pro škodovky (Černá, 2020).

2.2 Regulace sdílené ekonomiky

Společnosti sdílené ekonomiky spojují společné vlastnosti jako užívání internetové aplikace, které poskytují jednotlivcům možnost sdílet. Směr, kterým se dané oblasti vydávají, zdůrazňuje důležitost transakcí přes internet. V případě Uber i Airbnb, které lze považovat za nejznámější společnosti sdílené ekonomiky, dochází k užívání platformy. U Uber získávají uživatelé přepravu z jednoho místa na druhé, zatímco Airbnb zprostředkovává krátkodobé ubytování. I přes obdobný princip existují podstatné rozdíly mezi těmito formami sdílené ekonomiky.

Problematika bezpečnosti a veřejného zdraví patří mezi oblasti, které stojí za odlišnostmi mezi společnostmi. Zatímco u dopravy jde o bezpečnost řidiče a cestujícího, ubytování zahrnuje majitele a cestovatele. Společnost Uber dále ovlivňuje bezpečnostní a ekologické předpisy. Sdílení ubytování přináší rizika v podobě krádeží a poškození, čemuž lze předcházet prostřednictvím pojištění. Problematika pojišťoven již byla rozebírána

v kapitole 2.1.3 Sdílené finance. Právě odlišnosti naznačují potřebu specifické regulace (Miller, 2016).

Rozvoj sdílené ekonomiky doprovází otázka regulace, což je potřeba řešit nejen v České republice. Podklady jejího stanovení utváří dopady sdílení na ekonomiku, spotřebitele, podnikatele a poskytovatele. Nastavení regulace má za cíl maximalizaci užítku ze sdílení a zároveň minimalizaci negativních externalit, které mohou znatelně ovlivnit ekonomiku a společnost. Vliv lze demonstrovat na nejznámějších oblastech sdílení, a to dopravě a ubytování, kde snížení příjmů do veřejných rozpočtů působí na veřejné služby. V případě dopravy dochází k vytížení měst bez příspěvku na stavbu a údržbu silnic (Úřad vlády České republiky, 2017).

Rozvoj sdílené ekonomiky a následná snaha o její regulaci neminul ani americký trh. V hlavním městě Texasu proběhlo v roce 2016 referendum ohledně registrace otisků prstů řidičů Uber a Lyft. Šlo o povinnost působící na taxikáře kvůli vysoké zločinnosti. I přes argumenty společností, které zahrnovaly flexibilitu trhu, ekologii, lepší stav dopravy, tvorbu pracovních pozic, došlo k zamítnutí výjimky. Mezi důvody, které pomohly určit výsledek referenda, patří například nezodpovídání za chování řidičů k zákazníkům.

Následkem sporů mezi odpůrci a příznivci sdílené ekonomiky jsou odlišné podmínky pro tyto společnosti na úrovni států a měst. Nedostatek informací lze pro regulátora ve Spojených státech považovat za největší překážku. Scházející přístup do databází společností neumožňuje postavit regulaci na datech (Honzík, 2017).

V roce 2017 v rámci regulace Airbnb ve městě Londýn společnost zahájila opatření, jehož cílem bylo obstarat dodržování předpisů poskytovateli ubytování. Jde o dodržování 90 denního limitu, který omezuje osoby sdílející své domovy. Po překročení poskytnutí daného počtu nocí za rok dojde k zamezení rezervace ubytování prostřednictvím kalendáře (Colliers International, 2018c).

Dle Airbnb (2020a) jde o opatření na základě výjimky zákona o deregulaci, jež přináší možnost užívat obytné prostory za účelem poskytnutí noclehu a zároveň bez změny užívání. Krátkodobý pronájem je limitován horní hranicí 90 nocí za rok. Na osoby překračující limit se výjimka nevztahuje.

Paříž v roce 2017 nastolila předpisy ovlivňující krátkodobý pronájem v rámci soukromého ubytování za účelem ochrany trhu s bydlením. Poskytovatelé musí provést registraci u příslušného úřadu pro získání zákonné možnosti ubytování uživatelů služby

po maximálně 120 dní. Omezení Airbnb zahrnující horní hranici v podobě 120 nocí pro celé ubytování platí v určitých městech ve Francii, včetně Paříže (Colliers International, 2018c; Airbnb, 2020b).

Další město zavádějící opatření, která ovlivňují Airbnb je Madrid. Rok 2018 přinesl omezení pro Airbnb opět v podobě omezení dní. Osoby sdílející své domovy prostřednictvím Airbnb musejí čelit maximální hranici, konkrétně 90 dní za rok. Limit se vztahuje na poskytnutí vlastního bydlení formou krátkodobého pronájmu.

Co se Amsterdamu týče, omezení zde dosahuje zatím nejkratší doby ve srovnání s výše jmenovanými. Poskytovatelé mají možnost sdílet své bydlení po dobu maximálně 60 dní, což nemá vliv na pokoje, ať už soukromé nebo sdílené. Záleží na potvrzených rezervacích, po překročení 60 nocí poskytovatel ztrácí možnost nadále nabízet prostory (Colliers International, 2018c; Airbnb, 2020c).

Dalším městem je Berlín, kde od roku 2016 místní poskytovatelé prostřednictvím Airbnb nemohli nabízet celé domovy, pouze soukromé a sdílené pokoje. Vzhledem k tomu, že nejpreferovanějším typem sdílení jsou právě celé domovy, došlo k přehodnocení situace. V současnosti poskytovatelé mohou pronajímat celé své domovy, ale musí mít povolení. Po získání povolení může jedinec svou nemovitost pronajímat po libovolnou dobu (Colliers International, 2018c; Airbnb, 2020d).

Stanovování regulace by nemělo záviset pouze na největší společnosti, za kterou lze v oblasti dopravy považovat Uber. Podstatnou roli hraje i analýza beroucí v úvahu změny v oblasti dopravy vyvolané rozvojem sdílené ekonomiky. Spolu s rozvojem sdílené ekonomiky dochází k vzniku nových trhů, což lze vyčíslit na ubytování. Hotely Marriott, Hilton a InterContinental Hotels Group poskytující celkem přes dva miliony pokojů dosáhly v roce 2013 tržeb ve výši 24,9 miliard USD a souhrnný tržní podíl činil 54 miliard USD. Na druhou stranu odhadované tržby Airbnb, kterou od jejího vzniku využilo více než čtyřicet milionů cestovatelů, činily 250 milionů USD. Dle těchto údajů objem nájemného společnosti bez potíží pokryje ztráty tržního podílu hotelů (Miller, 2016).

Rozvoj sdílené ekonomiky neminul ani Evropskou unii, na jejíž trh začaly pronikat služby poskytované společnostmi ve Spojených státech. Z provedených analýz, které shrnují klady a zápory v případě účasti na sdílené ekonomice, opět vychází potřeba vymezení rozvíjející se oblasti a stanovení regulačních nástrojů. Sdílená ekonomika přináší

obdobné výhody jako ve Spojených státech, a to nízké transakční náklady, efektivní užívání zdrojů, podporu životního prostředí, kladné společenské externality ad.

Postoj Spojeného království lze považovat za otevřený, a to z velké části kvůli záměru stát se centrem sdílené ekonomiky, který trvá již od roku 2014. Francie a Německo však vyjádřilo odlišný názor prostřednictvím zákazů vybraných služeb. Jako příklad lze uvést zákaz Uber v roce 2014 v Německu. Na základě výše uvedeného lze odvodit, že i v Evropské unii začalo docházet k odlišným přístupům k regulaci sdílené ekonomiky mezi státy. Rozdíly mezi členy mohou způsobit odchylky v tempu růstu ekonomik daných států skrze neefektivní rozdělení pozitiv, která sdílená ekonomika přináší.

Směr, kterým se vyvíjí přístup k regulaci sdílené ekonomiky, stojí oproti úsilí o sjednocení v rámci Evropské unie. Bariéru pro společnou regulaci sdílené ekonomiky představují odlišné právní řády států, které jsou členy EU. Stanovení regulace pro rozvoj sdílené ekonomiky závisí na jednotlivých státech, avšak vzhledem ke zmiňovaným výhodám, které její rozvoj přináší, by se měla Evropská komise snažit o stanovení základních aspektů. Konkrétně jde o vymezení sdílené ekonomiky, účel a cíle regulace.

Nerovnoměrný rozvoj sdílené ekonomiky v jednotlivých oblastech může zapříčinit nový druh nerovnosti nejen mezi jedinci, ale i státy. Participace na sdílené ekonomice a frekvence užívání internetu obyvateli již v Evropě ovlivňuje stanovení dělení mezi státy (Honzík, 2017).

Na území České republiky došlo k novelizaci zákona o místních poplatcích s platností od 1. ledna 2020. Namísto poplatku z ubytovací kapacity a za lázeňský nebo rekreační pobyt nastupuje poplatek zahrnující veškeré pobyty, které nepřesáhnou 60 dní, čímž došlo ke srovnání podmínek na trhu. V oblasti sdíleného ubytování dosud nedocházelo k zařazení místních poplatků do finální ceny. Rozhodnutí o výběru poplatku dle sazby stanovené zákonem, která v roce 2020 činí 21 Kč, záleží na dané obci (Žurovec, 2019).

Za důvod rozvoje některých oblastí sdílené ekonomiky lze namísto efektivních nákladů a konkurenceschopnosti umožněným prostřednictvím technologií považovat právě chybějící regulace. Zpravidla následuje úsilí o její doplnění, které spočívá v prosazení obdobných omezení jako pro klasická odvětví nebo nevšímavost způsobující nerovnosti na trhu. Uvedená opatření nelze pokládat za uspokojivá (Úřad vlády České republiky, 2017).

Jedním z účelů regulace je ochrana spotřebitele. Regulace řeší záležitost již zmíněného nedostatku informací eliminovaného rozvojem digitálních platforem, které zajišťují větší informovanost uživatelů. Technologický pokrok napomáhá tvorbě odlišné regulace forem sdílené ekonomiky. Specifická regulace v Belgii a Itálii poskytuje sdílené ekonomice příležitost k dalšímu rozvoji snižováním překážek vstupu do odvětví. Dále zajišťuje ochranu spotřebitele, kterou je podstatné zachovat i přes rozvoj sdílení (Marek a kol., 2017).

Hospodářská komora České republiky (2018) zmiňuje nutnost nastavení pravidel nejen ohledně již zmíněné ochrany spotřebitele, ale i podnikání, odvodů daní a poplatků. Dále vyzdvihuje důležitost pravidel zaměřených na konkrétní sektory, která zajistí spravedlivé podmínky. Nadměrná regulace sdílení může vést k převádění činností do stínové ekonomiky, a proto by měla být umírněná, principiální a otevřená.

Komplikované vymezení sdílené ekonomiky představuje překážku pro nastavení její regulace. Nelze očekávat, že přijde všestranný regulativní nástroj použitelný na veškeré formy sdílené ekonomiky. Ochrana spotřebitele, která je považována za účel regulace, stojí oproti skutečnosti, že formy sdílené ekonomiky často ovládají primárně spotřebitelé. Společnosti umožňují zprostředkování například prostřednictvím aplikace a podoba služeb závisí na jejích uživateli.

Pro nastavení efektivní regulace je zapotřebí dostatečně vymežit trhy sdílené ekonomiky. Dále hrají důležitou roli nové regulační nástroje, kterým musí předcházet definování patřičných principů. Regulací by nemělo docházet k omezení ekonomického a technologického rozvoje, ale k zabezpečení zdanění, ochrany spotřebitele, postavení zaměstnanců z pracovně právního a sociálního hlediska (Honzík, 2017).

Digitální platformy hrají ve sdílené ekonomice roli zprostředkovatele, nikoliv poskytovatele služeb. Právní názory se v této oblasti rozcházejí. Problematiku lze demonstrovat na společnosti Uber, ohledně které zazněla přesvědčení zahrnující zachování stejných pravidel a podmínek, které platí pro ostatní v oblasti dopravy. Na druhou stranu lze uplatnit odlišný způsob jako například některé státy Austrálie, kde spolu s legalizací Uber a podobných společností došlo za účelem srovnání konkurenčního prostředí k finančnímu odškodnění za licence nakoupené taxikáři (Marek a kol., 2017).

Za podstatné pro oblast regulace lze považovat rozlišení příjmů získaných příležitostně a podnikáním. Ujasnění definice podnikání může být dosaženo stanovením minimální

hranice, což může pomoci k rozlišování již zmíněné příležitostné a pravidelné činnosti. Na formy sdílené ekonomiky má vliv i regulace na úrovni měst (Hospodářská komora České republiky, 2018).

2.2.1 Daně

I sdílená ekonomika je vystavena zdanění, konkrétně dani z příjmu fyzických osob, právnických osob a dani z přidané hodnoty. Problematická záležitost nastává v oblasti určování daňových poplatníků a zdanitelných příjmů, chybějících informací a rozdílů v daňových zákonech jednotlivých zemí (Evropská komise, 2016).

Zdanění sdílené ekonomiky lze z hlediska pátrání po veškerých transakcích, které proběhly, považovat za komplikované. Zabezpečit řádné odvody všech jedinců poskytujících svá aktiva. Zajistit zdanění aktivity či její patřičné části v případě překročení hranic země. Využívání digitálních platforem přináší možnost dohledání transakcí. Spojení systému Finanční správy a společností lze považovat za ideální řešení (Marek a kol., 2017).

Daně bývají často rozebírány ve spojení se sdílenou ekonomikou za účelem upozornění na nerealizované příjmy do veřejných rozpočtů či uskutečněné daňové úniky. Kapitola 2 Sdílená ekonomika již zmiňuje role, které může osoba v rámci sdílení obsadit, a to poskytovatele, uživatele a zprostředkovatele (Boháč, 2017).

Předmětem daně z přidané hodnoty je „hospodářská skutečnost ve smyslu specifické právní skutečnosti“ (Sejkora, 2017, s. 197), která může způsobit vznik daňové povinnosti. V případě Uber a Airbnb dochází ke zprostředkování služeb mezi uživatelem a poskytovatelem, což znamená, že daň z přidané hodnoty může zahrnovat tři právní vztahy a z nich vycházející právní skutečnosti.

Prvním je vztah mezi zákazníkem a zprostředkovatelem, kdy dani z přidané hodnoty podléhá dodání zboží či poskytnutí služby, pořízení zboží z jiného členského státu EU a dovoz z třetí země za úplatu. V případě Uber uživatel služby využívá mobilní aplikaci obvykle zdarma, což znamená, že nejde o plnění poskytované za úplatu, a proto nepodléhá dani z přidané hodnoty. I přestože Airbnb získává od svých zákazníků servisní poplatky, tedy jedná se o poskytování za úplatu, jde o poskytování ze třetí země, a proto nepodléhá unijní právní úpravě DPH.

Dále jde o vztah mezi zprostředkovatelem a poskytovatelem, kdy dochází ke vzniku závazku v podobě provize plynoucí zprostředkovateli. U Airbnb je situace obdobná jako v prvním případě, z čehož vyplývá, že nepodléhá dani z přidané hodnoty, protože harmonizovaná právní úprava se na tento případ nevztahuje. Co se týče společnosti Uber, která sídlí v Nizozemském království je místem plnění sídlo příjemce služby. Pokud jsou poskytovatelem služby řidiči v České republice vztah podléhá české právní úpravě daně z přidané hodnoty (Sejkora, 2017).

Generální finanční ředitelství (2017a) vystavilo informace ohledně daňové povinnosti poskytovatelů přepravních služeb prostřednictvím aplikace Uber. Vzhledem k tomu, že dochází k výkonu ekonomické činnosti, vzniká jedincům povinnost odvést daň dle zákona o DPH, který poskytnutí služby považuje za zdanitelné plnění. Společnost usazená mimo tuzemsko dává poskytovatelům přístup k mobilní aplikaci, což je staví i do role příjemců služeb. K určení státu, kterému náleží zdanění služby, dochází prostřednictvím místa plnění neboli sídla dané osoby. Příjemci služby, což je v tomto případě poskytovatel přepravních služeb, vzniká povinnost odvést daň.

Příjmy poskytovatele služby, který je fyzickou osobou, podléhají dani z příjmů fyzických osob. Jedinec má možnost využití skutečných výdajů nebo výdajů určených procentem z příjmů. Dále se ho z hlediska zdanění oblasti dopravy týká silniční daň, která zahrnuje vozidla registrovaná, provozovaná a používaná v České republice (Generální finanční ředitelství, 2017a).

Generální finanční ředitelství (2017b) vystavilo obdobný přehled obsahující informace o daňové povinnosti poskytovatelů ubytovacích služeb prostřednictvím Airbnb ad. Za základ pro daň z přidané hodnoty lze považovat rozlišení nájmu a ubytovací služby, které zahrnují hotely, motely, penziony, horské a rekreační chaty ad. V případě nájmu jde o možnost za úplatu užívat nemovitost se stejnými právy jako vlastník po smlouvenou dobu. Sdílení ubytování skrze digitální platformy lze na základě jejich vlastností řadit mezi ubytovací služby.

Dle zákona o dani z přidané hodnoty společností zprostředkovávajícím sdílené ubytování jako například Airbnb a jedincům, kteří ho skrze ně poskytují, vzniká daňová povinnost vzhledem k výkonu ekonomické činnosti. V případě elektronického poskytování se místem plnění stává sídlo osoby povinné k dani přijímající službu. Opět

zde dochází k poskytování služby zprostředkovatelem jedincům, kteří sdílí svou nemovitost nebo něčí navštěvují.

Oblast ubytování se týká služeb, které lze klasifikovat jako příjem ze samostatné činnosti a v případě nájmu jde o příjem z nájmu nemovité věci. Za splnění vlastností podnikání, tedy vykonávání samostatné a soustavné výdělečné činnosti, vzniká jedinci povinnost odvést daň z příjmu fyzických osob z příjmů ze samostatné činnosti. Opět se nabízí dvě možnosti uplatnění výdajů, a to ve skutečné výši nebo paušálem (Generální finanční ředitelství, 2017b).

V případě zprostředkovatele lze posuzovat status plátce příjmů ze závislé činnosti a daňovou rezidenturu. Dle zákona o daních z příjmů může vztah mezi zprostředkovatelem a poskytovatelem mít vlastnosti výkonu závislé činnosti. V takovém případě lze příjem poskytovatele získaný od zprostředkovatele definovat jako příjem ze závislé činnosti podléhající dani, aniž by záleželo na formálním vymezení vztahu. Jde o činnost závislou na plátcí příjmů, podléhající jeho příkazům (Boháč, 2017).

Dle pokynu č. D-285 k aplikaci § 6 odst. 1 a 2 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, mezi znaky, na jejichž základě dochází k identifikaci závislé činnosti patří například stanovení příjmu fyzické osoby dle pracovní doby. Dále vedení, kontrolování a pověřování úkoly ze strany plátce, který zároveň zodpovídá za činnost osoby, s níž udržuje dlouhodobý vztah (Finanční správa, 2020e).

Boháč (2017) považuje výše zmíněný pokyn za nápomocný, avšak jeho použitelnost v oblasti sdílené ekonomiky lze považovat za nejistou, protože jde o pokyn z roku 2005, kdy posuzované formy sdílení byly neznámé. Z toho důvodu dále vyzdvihuje klasifikaci činností od Nejvyššího správního soudu, která zahrnuje:

- nezávislé činnosti,
- činnosti obojetné povahy a
- závislé činnosti.

Nezávislou činnost, například exekutora, lze vykonávat na základě stanovení zákona. Zatímco v případě činností obojetné povahy jde o menší živnosti jako instalatér, kadeřnice, taxikář či zedník, závislá činnost zahrnuje pokladní v obchodě. Naplnění vlastností závislé činnosti staví zprostředkovatele do role plátce daně z příjmů ze závislé činnosti, čímž mu vzniká povinnost odvést daň z příjmu poskytovatele správci daně.

Posouzení daňové rezidentury je důležité pro stanovení povinnosti k dani. Celosvětové příjmy rezidenta včetně provizí od poskytovatelů podléhají dani v České republice, zatímco v případě nerezidenta vzniká daňová povinnost v tuzemsku pouze z příjmů ze zdrojů na území ČR. Ohledně údajů o plněních poskytnutých poskytovatelům jde o povinnost pouze pokud je zprostředkovatel rezidentem. U nerezidenta lze jejich poskytnutí považovat za komplikované nebo nemožné.

Dalšími účastníky sdílené ekonomiky jsou poskytovatelé, které ovlivňují daň z příjmů fyzických osob, místní poplatky a evidence tržeb. V případě místních poplatků šlo v oblasti ubytování o poplatek za lázeňský a rekreační pobyt dle § 3 a poplatek z ubytovací kapacity dle § 7 zákona o místních poplatcích, avšak jak již zmiňuje kapitola 2.2 Regulace sdílené ekonomiky, 1. leden 2020 přinesl novelizaci zákona o místních poplatcích, kdy došlo k jejich nahrazení poplatkem, který zahrnuje pobyty do 60 dní. Evidence tržeb se týká poskytovatelů, jejichž příjmy jsou klasifikovány jako příjmy ze samostatné činnosti a podnikají (Boháč, 2017).

Dle zákona o dani z příjmů fyzických osob může příjem poskytovatele spadat do několika kategorií. Může se jednat o příjmy ze závislé činnosti, samostatné činnosti a nájmu. Pokud nejde ani o jednu z uvedených jedná se o ostatní příjmy zahrnující příjmy z příležitostných činností či příležitostného nájmu movitých věcí, které jsou osvobozeny nepřekročili-li 30 000 Kč za zdaňovací období (Zákon č. 586/1992 Sb.).

Problém v rámci sdílené ekonomiky vzniká například v případě způsobu zdanění nových činností daňových subjektů. Jde nejen o použití aktuálních pojmů daňového práva, ale i o zajištění informací pro správu daní, její příslušné stanovení a odvedení. Za následek lze považovat neplnění daňové povinnosti v rámci daně z příjmů fyzických osob z činností jako například sdílení volného času nebo auta.

Pro uskutečnění správy daní v oblasti sdílené ekonomiky by mělo dojít ke stanovení povinnosti podávat informace o službách poskytovaných prostřednictvím digitálních platforem a veškeré potřebné poklady správci daně (Hrdlička, 2017).

3 Daňové aspekty sdílené ekonomiky

Následující část diplomové práce se zabývá vybranými formami sdílené ekonomiky se zaměřením na jejich daňové aspekty. V prvním případě jde o Airbnb, kde po uvedení do situace následují propočty poplatku z ubytování a daně z příjmů fyzických osob. V rámci klasifikace příjmů pro daňové účely jsou zahrnuty příjmy ze samostatné činnosti a příjmy z nájmu. Následuje uvedení do problematiky daně z přidané hodnoty.

Další část se věnuje společnosti Uber. Po představení jejích principů se kapitola opět zaměřuje na daň z příjmů fyzických osob, jejíž propočty zahrnují dvě možnosti, kam lze zařadit příjem poplatníka, a to příjmy ze samostatné činnosti a ostatní příjmy. Následuje uvedení do problematiky silniční daně a daně z přidané hodnoty.

Dále tato část diplomové práce zahrnuje závislou činnost a propočty v rámci daně z příjmů fyzických osob. Nejsou opomenuty ani slevy na dani a daňová zvýhodnění, které má poplatník možnost si uplatnit, včetně praktického příkladu.

V závěru této části práce dochází k vymezení další formy sdílené ekonomiky v oblasti dopravy, a to carsharingu. Vyjma propočtů úspory v případě přechodu na carsharing, namísto vlastnictví automobilu, kapitola zahrnuje i předpoklady vývoje počtu sdílených aut v České republice a možné dopady na silniční daň. Následují sdílené finance, jejich definice a uvedení do daňové problematiky.

3.1 Airbnb

V této části dojde k představení situace na trhu s ubytováním v České republice. Následují propočty poplatku z ubytování a zvážení přínosu příjmu stanoveného na základě získaných dat. Není opomenuta ani daň z příjmů, která zatěžuje poskytovatele ubytování prostřednictvím Airbnb. Dochází k propočtu daňové povinnosti z příjmů získaných z této formy sdílené ekonomiky. Uvedení do problematiky daně z přidané hodnoty uzavírá tuto kapitolu.

Následující tabulka poskytuje přehled vybraných měst v Evropě včetně Prahy za účelem porovnání pozice a rozvoje Airbnb v Praze a v ostatních evropských městech. Počet přenocování v roce 2017 je doplněn o procentní nárůst ve srovnání s předchozím obdobím. Dále obsahuje podíl přenocování prostřednictvím Airbnb na trhu (Colliers International, 2018b).

Tabulka 1: Rozvoj Airbnb ve vybraných městech v roce 2017

Město	Počet přenocování	Nárůst (%)	Podíl na trhu (%)
Edinburgh	1 217 419	70,1	20,2
Manchester	304 695	57,8	5,6
Dublin	1 021 962	44,9	13,5
Londýn	6 703 337	45,1	6,9
Amsterdam	2 080 488	25,2	11,8
Brusel	704 765	35,8	6,5
Paříž	6 449 404	28,5	15,2
Madrid	2 155 362	67,1	10,1
Helsinky	342 821	58,1	8,6
Stockholm	401 583	14	2,8
Kodaň	1 779 601	27,9	19,4
Berlín	2 159 999	24,5	6,5
Frankfurt	205 389	52,8	3,9
Praha	6 449 404	61,1	14,7
Budapešť	1 484 435	35,8	14,3
Milán	1 342 549	36,1	9,0
Barcelona	3 011 433	15,4	8,5

Zdroj: vlastní zpracování (2020) dle Colliers International, 2018b.

Trh s ubytováním v České republice se v posledních letech rozrůstal, což ukazuje tabulka 2 na vývoji počtu lůžek od roku 2015 v České republice a v Praze. Ubytovací zařízení zahrnují hotely, motely, botely, penziony, kempy, chatové osady, turistické ubytovny ad. V roce 2019 uzavřel Český statistický úřad dohodu s Airbnb ohledně sdílení dat, což napomáhá ke zlepšení statistik v oblasti cestovního ruchu (Český statistický úřad, 2020).

Jak je již zmíněno v kapitole 2.1.2 Prostory v roce 2017 dosáhla společnost Airbnb podílu na trhu s ubytováním ve výši 23 % v Praze a 5,6 % v České republice. V květnu tohoto

roku Airbnb v Praze zprostředkovávalo 18 586 ubytovacích zařízení, jejichž počet lůžek dosahoval 71 600 (Marek a kol., 2017; Úřad vlády České republiky, 2017).

Tabulka 2: Vývoj počtu lůžek 2015–2019

Oblast	2015	2016	2017	2018	2019
Česká republika	529 250	533 507	526 788	537 603	539 685
Praha	91 059	91 887	90 891	93 169	94 444

Zdroj: vlastní zpracování (2020) dle Český statistický úřad, 2020.

V současnosti je v Praze 11 605 aktivních pronájmů, z nichž jde v 84 % případů o celé domovy. Zbýlých 16 % se rozděluje na 15 % soukromých pokojů a 1 % sdílených. Zatímco Airbnb zprostředkovává 91 % pronájmů, Vrbo 5 %. Zbývající 4 % mohou uživatelé získat prostřednictvím obou. Uvedený měsíční příjem činí 29 200 Kč (AirDNA, 2020).

Dle reportu společnosti Colliers International (2018a) o Praze dosáhl počet rezervovaných ubytovacích jednotek 17 753. Mezi nejčastěji využívanou formu ubytování patřil celý jednopokojový dům (50,4 %), dvojpokojový dům (22,1 %) a soukromý pokoj (17,9 %). Mezi nejméně užívané patřily sdílené pokoje (1,1 %), celé třípokojové (6,2 %) a čtyřpokojové (2,1 %) domy.

Na uvedených datech lze pozorovat, že rozložení typů ubytování zůstalo v průběhu let téměř stejné. Nejpreferovanější na straně uživatelů zůstávají celé domovy a následně soukromé pokoje. Nejmenší zájem uživatelé sdílené ekonomiky projevují o sdílené pokoje.

Důvodů pro poskytování ubytování prostřednictvím Airbnb může být mnoho, avšak v průběhu let rostlo obchodní využití v této oblasti. Pouze 30 % osob využívajících Airbnb v roce 2017 nabízí jednu nemovitost, zatímco více než polovina poskytovatelů nabízí tři a více nemovitostí, konkrétně 56,6 % (Colliers International, 2018a).

Následující část práce se věnuje zpráhlednění postavení Airbnb v Praze v komparaci s ostatními městy. Dojde k výběru klíčových evropských měst z výše uvedených v tabulce 1, která uvádí počty přenocování, procentuální nárůst a podíl na trhu. Vybraná města zahrnují Amsterdam, Berlín, Londýn, Madrid a Paříž. Ve všech městech uživatelé ubytování nejvíce preferují celý domov s jedním pokojem a soukromý pokoj. Následují větší domy a poslední pozici obsazuje sdílený pokoj.

Rozložení preferencí uživatelů mezi typy ubytování je obdobné jako v Praze. Uživatelé nejvíce preferují jednopokojové domy, avšak v zahraničí až na výjimky stojí v rámci užívání soukromý pokoj před dvojpokojovými domy. Odchylku v této situaci představuje Paříž, kde soukromý pokoj uživatelé užijí v 11 % a větší dům ve 13 % případů. Nejméně užívanou formou ve všech případech včetně Prahy je sdílený pokoj (Colliers International, 2018c).

3.1.1 Poplatek z pobytu

Poplatek z pobytu v Praze ve výši 21 Kč za osobu za všechny dny pobytu nezahrnuje první den. Výsledný poplatek se stanoví vynásobením již uvedené sazby a základu, který lze získat na základě počtu nocí. Poplatek se nevztahuje na osoby, jež dosud nedovršily 18. roku života. Dále osoby provozující v obci sezónní práci a další (Magistrát hlavního města Prahy, 2020).

Průměrný počet nocí, po které osoba přenocuje v hromadných ubytovacích zařízeních, v roce 2019 dosáhl 2,6. Údaj, na jehož základě dojde ke stanovení délky pobytu po tři noci, poslouží ke stanovení příjmů z poplatku (Český statistický úřad, 2020).

Na základě údajů z AirDNA, Magistrátu hlavního města Prahy a Českého statistického úřadu lze stanovit výši poplatku z pobytu. Naplnění kapacit 11 025 pronájmů po tři noci přináší nemalý příjem v podobě daného poplatku. K upravení počtu pronájmů došlo na základě výše uvedeného rozložení mezi zprostředkovatele, tedy došlo ke snížení o 5 % v podobě nabízených prostorů prostřednictvím Vrbo. Za předpokladu obývání prostorů každého pronájmu jednou osobou:

$$21 \times 11\,025 \times 3 = 694\,575 \text{ Kč}$$

(sazba poplatku x počet osob x počet nocí)

Samozřejmě větší část nabízených prostorů k pronájmu se skládá z celých domovů, takže lze očekávat, že prostor po tři noci obývá více osob než jedna. Na základě údajů, které uvádí AirDNA (2020) se v rámci velikosti pronájmu v průměru jedná o 4,5 hosta. Následuje výpočet obohacený o plné využití kapacit pronájmu, tedy zahrnující průměrný počet hostů:

$$21 \times (11\,025 \times 4,5) \times 3 = 3\,125\,588 \text{ Kč}$$

(sazba poplatku x (počet pronájmů x počet osob) x počet nocí)

V tomto případě výsledek přesahuje tři miliony, což se jeví jako nezanedbatelná částka, která může městu poskytnout kompenzaci za využívání veřejných služeb turisty. Obce sice dostávají část daňového výnosu, avšak jeho výše závisí na počtu osob, které ji obývají trvale. Vzhledem k tomu, že i v případě obsazení pronájmu jednou osobou dosahuje příjem téměř 700 000 Kč lze poplatek z ubytování v rámci Airbnb považovat za podstatný příjem pro obce (Ministerstvo vnitra České republiky, 2020).

3.1.2 Daň z příjmů

Kapitola 2.2.1 Daně obsahuje souhrn v rámci daňové povinnosti poskytovatelů ubytování. Osoby, které prostřednictvím této formy sdílené ekonomiky získávají peněžní prostředky, jsou zatíženy daní z příjmů fyzických osob, kterou lze rozčlenit na několik kategorií příjmů.

Jednotlivé skupiny zmiňuje zákon č. 586/1992 Sb., který pojednává o příjmech ze závislé činnosti, samostatné činnosti, nájmu, kapitálového majetku a ostatní příjmy. Následující část obsahuje propočty všech možností pro zpřehlednění daňové povinnosti poskytovatele v rámci sdílené ekonomiky v oblasti ubytování.

Na počátku kapitoly zabývající se Airbnb již byl na základě dat z AirDNA o Praze zmíněn měsíční příjem ve výši 29 200 Kč. Postupy v případě jednotlivých druhů se vyvíjí odlišným směrem.

Boháč (2017) zmiňuje několik situací, na jejichž základě odlišuje, kdy jde o sdílenou ekonomiku. Ve všech případech osoba, která dává svůj byt k dispozici, nemá podnikatelské oprávnění:

- poskytnutí noclehu příteli,
- poskytnutí noclehu příteli za úplatu,
- pravidelné poskytnutí noclehu příteli za úplatu a
- soustavné poskytování neobývaného bytu za úplatu.

První případ, tedy poskytnutí bezplatného noclehu příteli, vyvolává otázky. Může zde být postrádána právě role úplaty, jež je typická pro ekonomické vztahy. I přesto dochází k naplnění definice sdílené ekonomiky, což znamená, že i tento případ lze považovat za její součást. V následujícím případě již figurují finanční prostředky. Dochází ke sdílení domovů osob za úplatu, a proto lze situaci považovat za součást sdílené ekonomiky.

Následující příklad projevuje známky podnikání, konkrétně soustavnost a pravděpodobně i úsilí o zisk. Na základě předchozího lze usoudit, že jde o podnikání, ale jako součást sdílené ekonomiky, protože stále dochází k užívání vlastníkem. V posledním případě má činnost poskytovatele bytu vlastnosti podnikání nikoli sdílení, protože ho nevyužívá pro vlastní potřebu (Boháč, 2017).

Dle kapitoly 2.2.1 Daně se na základě pokynů Generálního finančního ředitelství v případě oblasti ubytování rozlišují příjmy ze samostatné činnosti a příjmy z nájmu. Kapitola stanovuje i v jaké situaci jde o nájem a kdy dochází k naplnění znaků podnikání.

Boháč (2017) rozlišuje klasifikaci příjmů získaných z výše posuzovaných situací. V prvním případě není z hlediska daňové povinnosti poskytovatele co řešit, jelikož nezískává příjmy. Dále už dochází k získání příjmu, ze kterého musí být odvedena daň. Následující případ lze zařadit mezi příjmy z nájmu, protože jde o získávání finančních prostředků z nájmu nemovité věci.

Vymezení třetího způsobu pronájmu bytu může směřovat jak k příjmu z nájmu, tak k příjmu ze samostatné činnosti. Pokud dojde k pronájmu nemovité věci zahrnuté v obchodním majetku a pravidelnému výkonu činnosti lze finanční prostředky získané v poslední situaci považovat za příjem ze samostatné činnosti (Boháč, 2017).

Příjem ze samostatné činnosti

Příjem ze samostatné činnosti upravuje § 7 zákona č. 586/1992 Sb., který dává podnikatelům dvě možnosti, a to uplatnění skutečných nebo paušálních výdajů. Za samostatnou činnost zákon považuje příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, živnostenského podnikání, nájmu majetku zahrnutého v obchodním majetku a jiného podnikání, k jehož výkonu musí osoba mít podnikatelské oprávnění.

Tabulka 3: Paušální výdaje

Zdroj příjmu	Výše paušálu (%)	Maximum (Kč)
Řemeslné živnostenské podnikání	80	1 600 000
Živnostenské podnikání	60	1 200 000
Nájem zařazený v obchodním majetku	30	600 000
Jiné příjmy ze samostatné činnosti	40	800 000

Zdroj: vlastní zpracování (2020) dle Zákon č. 586/1992 Sb.

Právě tyto příjmy ponížené o výdaje jsou základem daně z příjmů ze samostatné činnosti. Musí jít o výdaje, které podnikatel vynaložil, aby získal a udržel své příjmy. Pokud se podnikatel rozhodne využít paušálních výdajů výše paušálu závisí na konkrétním příjmu, což ukazuje tabulka výše (Zákon č. 586/1992 Sb.).

Pro znázornění daňového zatížení poskytovatelů v oblasti ubytování v rámci sdílené ekonomiky propočty zahrnují měsíční příjem ve výši 29 200 Kč získaný z dat společnosti AirDNA (2020). Pokud se podnikatel rozhodne pro využití paušálu získá možnost uplatnit výdaje až ve výši 600 000 Kč. Následující tabulka obsahuje propočty daňové povinnosti v případě příjmu ze samostatné činnosti.

Tabulka 4: Příjem ze samostatné činnosti (v Kč)

Roční příjem	350 400
Výdaje	105 120
Základ daně	245 200
Daň	36 780

Zdroj: vlastní zpracování (2020) dle Zákon č. 586/1992 Sb.

Zákon č. 586/1992 Sb. uvádí sazbu daně, jejímž prostřednictvím dochází k určení daňové povinnosti ze základu daně po jeho zaokrouhlení na celé sto koruny dolů. Tabulka 4 obsahuje příjem podnikatele za rok, ze kterého lze určit paušální výdaje. Konkrétně jde o 30 % z příjmů, tedy 105 120 Kč. Získání daňového základu proběhne prostřednictvím odečtení získaných výdajů od příjmů. Poté dojde k určení daně, která činí 15 % z daňového základu.

$$350\,400 \times 0,3 = 105\,120 \text{ Kč}$$

$$350\,400 - 105\,120 = 245\,280 \text{ Kč}$$

$$245\,200 \times 0,15 = 36\,780 \text{ Kč}$$

Skutečné výdaje lze z v tomto případě považovat za výhodnější pokud by přesahovaly 105 120 Kč. Vyšší hodnota výdajů má za následek nižší daňový základ, což pro podnikatele znamená i nižší daňovou povinnost:

$$350\,400 - 150\,000 = 200\,400 \text{ Kč}$$

$$200\,400 \times 0,15 = 30\,060 \text{ Kč}$$

Příjmy z nájmu

Mezi příjmy z nájmu § 9 zákona č. 586/1992 Sb. řadí finanční prostředky získané prostřednictvím nájmu nemovitých věcí nebo bytů a movitých věcí vyjma příležitostného nájmu. Základ daně pro určení daňové povinnosti poplatník opět získá ponížením příjmů o skutečné či paušální výdaje. Pokud se fyzická osoba rozhodne pro paušální výdaje, určí svou daňovou povinnost obdobným výpočtem jako v předchozím případě. Jedinec má možnost uplatnit výdaje ve výši 30 % příjmů, maximálně 600 000 Kč. Stejný postup výpočtu jako v případě příjmu ze samostatné činnosti fyzická osoba uplatní i pokud se rozhodne pro skutečné výdaje.

3.1.3 Daň z přidané hodnoty

Daň z přidané hodnoty v České republice upravuje zákon č. 235/2004 Sb., který vymezuje její předmět již zmíněný v kapitole 2.2.1 Daně. V rámci sdíleného ubytování jde o zpoplatněné dodání zboží či poskytnutí služby osobou, která má povinnost k dani a místo plnění v tuzemsku (Zákon č. 235/2004 Sb.).

Prostřednictvím daně z přidané hodnoty dochází k určení hodnoty přidané ke zboží a službám. Co se týče uživatelů z Evropské unie společnost Airbnb vybírá DPH u servisních poplatků. Daň z přidané hodnoty vychází ze servisního poplatku (Airbnb, 2020e).

Dle vysvětlení Sejkory (2017) obsaženého v kapitole 2.2.1 Daně vztah mezi zprostředkovatelem a zákazníkem nepodléhá dani z přidané hodnoty, protože jde o poskytování ze třetí země. Odlišná situace nastává v případě vztahu zprostředkovatele a poskytovatele, kdy harmonizovaná právní úprava tento případ nezahrnuje.

Generální finanční ředitelství (2017b) zveřejňuje potřebné informace ohledně daňové povinnosti poskytovatelů v oblasti ubytování. V případě Airbnb jde o společnost usazenou v jiném členském státě. Poskytnutí služby zprostředkovatelem spočívá v přístupu k online platformě a servisní poplatek ztělesňuje úplatu. Dále záleží na tom, komu zprostředkovatel službu poskytuje. Může se jednat o uživatele nebo poskytovatele sdíleného ubytování. Poté záleží zda jde o:

- plátce daně z přidané hodnoty,
- osobu neregistrovanou jako plátce daně z přidané hodnoty a
- osobu nepovinnou k dani.

V případě poskytovatele dochází k realizaci ekonomické činnosti, a proto nemůže jít o osobu nepovinnou k dani. Pokud je služba poskytována plátcí vzniká mu povinnost přiznat daň, avšak současně získává možnost uplatnit nárok na odpočet. Jako příklad plátce DPH a zároveň příjemce služby od zprostředkovatele lze uvést podnikatele či společnost.

Druhá situace zahrnuje osobu povinnou k dani a zároveň neregistrovanou jako plátce daně z přidané hodnoty. Příjemce služby má povinnost přiznat daň. Doposud neregistrovaný příjemce se stává identifikovanou osobou.

Identifikovanou osobou se stává osoba, která přijala službu s místem plnění v tuzemsku od osoby, jež v něm není usazena. Poté má povinnost přihlásit se k registraci, a to do 15 dnů. Dále musí přiznat daň z dané služby prostřednictvím daňového přiznání. V případě Airbnb jde o servisní poplatek za užívání.

Další situace zahrnuje uživatele, který nemá povinnost k dani, jako například občan. Musí dojít k přiznání daně zprostředkovateli, který se nachází v jiném členském státě. Jde o režim jednoho správního místa (Generální finanční ředitelství, 2017b).

S lednem 2015 přišlo v platnost jedno správní místo v rámci daně z přidané hodnoty. Zahrnuje osoby, které jsou povinné k dani a vykonávají služby v oblasti rozhlasu, telekomunikace a televizního vysílání a poskytovatele elektronických služeb osobám, jež nemají daňovou povinnost v členských státech a zároveň se v nich nenachází jejich sídlo ani stálá provozovna.

Prostřednictvím internetového portálu daného členského státu, ve kterém jsou osoby identifikovány, mají možnost vyúčtovat daň splatnou z výše jmenovaných služeb. Jedná se o nepovinný režim, jehož účelem je usnadnění v podobě změny místa poskytnutí na členský stát příjemce služby. Osobám, které mají povinnost k dani, šetří nutnost registrace ve všech členských státech, v nichž mají spotřebu.

Jde o osoby, v Evropské unii, ale i mimo ni. V případě neexistence jednoho správního místa by muselo dojít k registraci ve všech členských státech, v nichž dochází k výkonu služby pro jejího příjemce. Pokud dojde k přistoupení na uvedený režim, podmínky jeho uskutečnění musí být následovány ve všech členských státech (Evropská komise, 2019).

3.2 Uber

Následující část v rámci sdílené ekonomiky rozebírá oblast dopravy se zaměřením na společnost Uber. Zahrnuje určení daňové povinnosti k dani z příjmů fyzických osob. Následuje silniční daň a její dopady na služby poskytované touto společností. Stejně jako v případě Airbnb kapitolu uzavírá daň z přidané hodnoty.

V roce 2017 v Praze poskytovalo služby prostřednictvím Uber 2 000 aktivních řidičů, což jsou ti, kteří realizovali alespoň čtyři jízdy. Poptávka dosáhla 177 000 aktivních zákazníků, což jsou uživatelé, kteří alespoň jednou využili Uber za poslední čtvrtletí. Bylo odhadnuto, že tržní podíl společnosti Uber dosahuje 12 až 20 % dle počtu řidičů. Vzhledem k tomu, že oproti roku 2015 vzrostl počet řidičů dvojnásobně lze očekávat pozitivní vývoj do budoucna (Úřad vlády České republiky, 2017).

Na základě dat z analýzy, kterou vypracoval Krajčák a kol. (2017) dojde k propočtům odvodů, které zatěžují řidiče služby Uber. V rámci společnosti lze rozlišovat několik přepravních služeb:

- Uber POP,
- Uber Select,
- Uber Black,
- Uber XL,
- Uber SUV a
- Uber POOL.

V případě Uber POP jde o přepravu poskytovanou prostřednictvím vozidel, která nejsou starší než 10 let. Uber Select poskytuje uživatelům výběr v podobě novějších automobilů vyšší třídy. V obou případech jde o amatérského řidiče, zatímco Uber Black dosahuje vyšší úrovně. Jde o černé kvalitní vozy staré maximálně pět let s profesionálním řidičem v obleku.

Další typy (Uber XL a Uber SUV) slouží pro přepravu většího počtu osob, maximálně 6. Výběrem Uber SUV uživatel získá přepravu luxusnějším automobilem. Poslední možnost se od ostatních odlišuje více. Jde o jízdu, která je sdílená s ostatními uživateli. Dochází k rozdělení jízdného mezi více osob, které mají stejný cíl.

Analýza poskytuje komparaci nákladů a výnosů přepravních služeb Uber poskytovaných vlastním vozidlem do 10 hodin za týden, a to v rámci Uber POP a Select. Dále zahrnuje

Uber Black. Následující tabulka přináší přehled nákladů a výnosů z vybraných typů přepravní služby Uber. Modelace výnosů pro Uber Black zahrnuje měsíc dovolené. Konkrétně obsahuje dvě varianty. V případě první se mezi jednotlivými typy Uber odlišují uskutečněné jízdy, k jejichž určení došlo na základě odhadů řidičů. Druhá varianta přináší porovnání typů přepravní služby za stejných podmínek, tedy obdobný počet jízd a najetých kilometrů (Krajčík a kol., 2017).

Tabulka 5: Přepravní služby (v Kč)

Varianta 1	Uber POP	Uber Select	Uber Black
Uskutečněné jízdy	1 097	1 097	5 479
Najeté kilometry	20 982	20 982	104 811
Výnosy	137 864	179 161	1 699 844
Náklady	119 171	129 495	828 968
Výsledek před zdaněním	18 693	49 666	870 876
Varianta 2	Uber POP	Uber Select	Uber Black
Uskutečněné jízdy	3 128	3 128	3 128
Najeté kilometry	62 588	62 588	62 588
Výnosy	437 743	569 476	1 092 060
Náklady	385 307	418 240	564 936
Výsledek před zdaněním	52 436	151 236	527 124

Zdroj: vlastní zpracování (2020) dle Krajčík a kol., 2017.

Na základě uvedených dat lze stanovit jisté závěry. Poskytovatelé přepravní služby v případě Uber POP a Select nezískávají vysoké příjmy. V případě Uber Black už se situace vyvíjí lépe.

Náklady zahrnuté do výpočtu zahrnují provizi zprostředkovatele, dálniční známku, čištění vozidla, parkovací místo, STK, povinné ručení, havarijní pojištění, cenu vozidla, servis, pneumatiky včetně jejich přezutí a pohonné hmoty. Konkrétní výši nákladů pro představu jejich rozsahu zobrazuje následující tabulka (Krajčík a kol., 2017).

Tabulka 6: Náklady (v Kč)

Náklady	Uber POP	Uber Select	Uber Black
Pohonné hmoty (Kč/l)	30,8	30,8	30,8
Cena vozidla	364 787	364 787	0
Pneumatiky včetně přezutí	10 233	10 233	10 233
Povinné ručení (rok)	4 007	4 007	4 007
Havarijní pojištění (rok)	7 858	7 858	7 858
STK (rok)	495	495	495
Parkovací místo (rok)	2 500	2 500	2 500
Čištění vozidla	300	300	300
Dálniční známka	1 500	1 500	1 500
Provize zprostředkovatele (%)	25	25	25

Zdroj: vlastní zpracování (2020) dle Krajčák a kol., 2017.

V případě parkovacího stání, provize, STK, dálniční známky, údržby a čištění automobilu jde o položky za rok. Cena pohonné hmoty byla určena na základě jejích průměrných cen. Spotřeba se odvíjí od četnosti soukromého využití. Stejný faktor ovlivňuje servis vozidla, jež může znatelně ovlivnit nájezd daného automobilu. Obdobné předpoklady lze mít u pneumatik (Krajčák a kol., 2017).

3.2.1 Daň z příjmů

Pro uvedení do problematiky uvádí Boháč (2017) celkem čtyři situace pro ukázkou rozsahu sdílené ekonomiky. Tyto činnosti provozuje osoba, která nemá podnikatelské oprávnění a vlastní vozidlo:

- při přepravě z bodu A do bodu B sveze stopaře,
- při přepravě z bodu A do bodu B sveze stopaře za úplatu,
- při pravidelné cestě z bodu A do bodu B sveze přítele za úplatu,
- bez potřeby někam jet pravidelně přepravuje osoby.

V prvním případě by se dle některých názorů mohlo jednat o sdílenou ekonomiku, přestože nedochází k uskutečnění transakce. Z toho vyplývá, že poskytovateli nevzniká povinnost k dani. V druhé situaci již hrají roli peněžní prostředky, avšak vzhledem

k nepravdivelnosti činnost nelze považovat za podnikání. Příjem poskytovatele podléhá dani z příjmů fyzických osob jako ostatní příjem.

Následující případ projevuje známky podnikání v oblasti sdílené ekonomiky, a to pravidelnost a pravděpodobně i snahu o zisk. Na základě posouzení situace jde o příjem ze samostatné činnosti nebo o ostatní příjem. Poslední situace je příkladem podnikání, avšak netýká se sdílené ekonomiky, protože vlastník neužívá vozidlo pro svou potřebu. Osobu vykonávající činnost dle posledního bodu zatěžuje daň z příjmu fyzických osob, konkrétně jde o příjem ze samostatné činnosti (Boháč, 2017).

Příjmy ze samostatné činnosti

Pro následující výpočty dojde k využití výše uvedených dat. Propočty daňové povinnosti využívají hodnoty z druhé varianty, která pro všechny možnosti přepravní služby Uber předpokládá stejné parametry. V této variantě počet jízd a najetých kilometrů dosahuje stejné výše.

Tabulka 7: Příjem ze samostatné činnosti (v Kč)

Výpočet daně	Uber POP	Uber Select	Uber Black
Příjem	437 743	569 476	1 092 060
Výdaje	385 307	418 240	564 936
Základ daně	52 400	151 200	527 100
Daň	7 860	22 680	79 065

Zdroj: vlastní zpracování (2020) dle Zákon č. 586/1992 Sb.

K získání základu daně dochází snížením příjmů o výdaje jak ukazují propočty níže. Následuje zaokrouhlení na celé stokoruny dolů. Poté lze určit výši daně prostřednictvím 15% sazby daně. Výpočet je obdobný pro všechny situace, a proto už je znázorněn pouze pro Uber POP (Zákon č. 586/1992 Sb.).

$$437\,743 - 385\,307 = 52\,436$$

$$569\,476 - 418\,240 = 151\,236$$

$$1\,092\,060 - 564\,936 = 527\,124$$

$$52\,400 * 0,15 = 7\,860$$

Další možností pro určení daně, kterou má poskytovatel povinnost odvést jsou paušální výdaje. Možnost jejich využití rozebírá již kapitola Airbnb. V některých situacích mohou

vyjít z daňového hlediska výhodněji. Pokud výdaje určené procentem z příjmů přesáhnou skutečné výdaje, osobě vznikne nižší daňová povinnost.

Ostatní příjmy

Zákon č. 586/1992 Sb. do této kategorie zařazuje příjmy, jež mají za následek navýšení majetku a zároveň nepatří mezi příjmy ze závislé činnosti, samostatné činnosti, nájmu a kapitálového majetku. Konkrétně jde o příjmy, které osoba získává občasným provozováním činností nebo nájmem movitých věcí. Pokud příjmy nepřesáhnou 30 000 Kč jsou od daně osvobozeny.

Tabulka 8: Ostatní příjmy (v Kč)

Výpočet daně	Uber POP	Uber Select	Uber Black
Příjem	437 743	569 476	1 092 060
Výdaje	385 307	418 240	564 936
Základ daně	52 400	151 200	527 100
Daň	7 860	22 680	79 065

Zdroj: vlastní zpracování (2020) dle Zákon č. 586/1992 Sb.

K určení základu daně v této situaci dojde prostřednictvím snížením příjmů o výdaje, které poskytovatel musel vydat k jejich získání. Výpočet, který znázorňuje tabulka výše proběhne obdobným způsobem jako v předchozím případě.

3.2.2 Silniční daň

Tato část se zabývá silniční daní, která zatěžuje vozidla provozovaná, registrovaná a používaná na území České republiky, a jejími dopady na poskytovatele služeb Uber. Jde o fyzické osoby získávající příjmy ze samostatné činnosti, které vozidla používají k výkonu své činnosti. Osoba, jež je zapsaná v technickém průkazu nebo vozidlo používá a z určitých důvodů nezapsaná v technickém průkazu je poplatníkem silniční daně (Finanční správa, 2020b).

Rozvoj sdílené přepravy prostřednictvím Uber může mít znatelné dopady na silniční daň. Dle Úřadu vlády České republiky (2017) v Praze poskytovalo své služby 2 000 aktivních řidičů. S růstem počtu osob, které získávají příjmy ze samostatné činnosti v rámci sdílené ekonomiky, lze očekávat růst daňových subjektů povinných k silniční dani.

Na základě dat ohledně výběru daní lze přepokládat vývoj do budoucna. Následující tabulka obsahuje vývoj inkasa silniční daně od roku 2016 včetně předpokládaného rozvoje v roce 2020 a 2021 (Finanční správa, 2020c).

Tabulka 9: Vývoj silniční daně v letech 2016–2021 (v mil. Kč)

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Silniční daň	5 970	6 191	6 276	6 484	6 637	6 799

Zdroj: vlastní zpracování (2020) dle Finanční správa, 2020c.

S rozvíjející se sdílenou ekonomikou a rostoucím zájmem o poskytování přepravy prostřednictvím Uber lze očekávat nezanedbatelný vliv na růst příjmů ze silniční daně. V případě osobních automobilů dojde k určení daňové povinnosti prostřednictvím objemu motoru v cm³ neboli základu daně. Tabulka níže zahrnuje jednotlivé sazby silniční daně (Zákon č. 16/1993 Sb.).

Tabulka 10: Roční sazba silniční daně

Objem motoru (cm ³)	Sazba (Kč)
do 800	1 200
nad 800 do 1 250	1 800
nad 1 250 do 1 500	2 400
nad 1 500 do 2 000	3 000
nad 2 000 do 3 000	3 600
nad 3 000	4 200

Zdroj: vlastní zpracování (2020) dle Zákon č. 16/1993 Sb.

Při předpokladu, že řidiči Uber užívají vozidla s objemem motoru do 2 000 cm³, lze počítat s nejvyšší možnou sazbou daně ve výši 3 000 Kč. Jak již bylo zmíněno výše řidiči Uber POP užívají vozidla stará maximálně 10 let, zatímco v případě Uber Black nejde o automobily starší 5 let.

I společnost jako Uber v průběhu let prochází změnami. S dubnem 2019 se dosud zmiňovaná služba Uber POP přejmenovala na UberX. Změna zahrnuje pouze přechod na nový název nikoliv obměnu služby samotné (Uber B.V., 2019).

Co se České republiky týče nejčastěji řidiči jezdí prostřednictvím UberX. Mezi požadavky, které společnost Uber klade na vozidla českých poskytovatelů využívaná pro přepravu patří:

- stáří vozidla,
- počet dveří,
- stav a
- bezpečnost.

Vozidlo, které chce poskytovatel užívat může pocházet z roku 2 000 a výše. Musí jít o čtyřdveřový automobil v dobrém stavu s nejméně pěti bezpečnostními pásy. Řidič musí doložit, že auto je pojištěné a zaregistrované jako taxislužba. Dále musí dodat technický průkaz (Uber Technologies, 2020).

Zákon umožňuje snížení sazby daně stanovené dle objemu motoru. Pokud jde o automobil, od jehož první registrace neuběhlo více než 3 roky, lze sazbu ponížovat o 48 % dokud nedojde k uplynutí této lhůty. Po následující 3 roky má osoba zatížená daní možnost sazbu snížit o 40 %. Celková doba, po kterou poplatník může snižovat stanovenou částku činí 9 let. Poslední 3 roky lze ze sazby odečíst 25 % (Zákon č. 16/1993 Sb.).

Vzhledem k tolerovanému stáří vozidla v případě UberX lze předpokládat, že řidiči užívají automobily staršího data, konkrétně starší 9 let. Tyto osoby zatěžuje silniční daň v plné výši bez možnosti snížení sazby.

Tabulka 11: Silniční daň

Výpočet daně	UberX	Uber Select	Uber Black
Základ daně (cm ³)	nad 1 500 do 2 000	nad 1 500 do 2 000	nad 1 500 do 2 000
Sazba daně (Kč)	3 000	3 000	3 000
Snížení sazby (%)	0	40	48
Daň (Kč)	3 000	1 800	1 560

Zdroj: vlastní zpracování (2020) dle Zákon č. 586/1992 Sb.

Pro Uber Select společnost uvádí seznam modelů, které vyhovují. Například Audi A3, nebo BMW 1-series z roku 2015. Na základě uvedených modelů lze ve výpočtech uplatnit snížení sazby o 40 %, protože jde o pět let staré vozidlo.

V případě Uber Black lze za vhodné modely považovat Škoda Superb, Mercedes-Benz C-Class a Volkswagen Arteon z roku 2017. Jde o luxusnější a novější vozidla pro poskytování přepravy, a proto v rámci výpočtů dojde ke snížení o 48 % (Uber Technologies, 2020).

K určení výše daňové povinnosti u jednotlivých typů služeb společnosti Uber dochází obdobným způsobem, Zaokrouhlení vypočtené daně proběhlo v souladu se zákonem, tedy na celé koruny nahoru.

Nejprve dochází k určení sazby daně na základě hodnoty objemu motoru používaného vozidla. Dle již zmíněného předpokladu, že osobní automobily nepřekročí objem motoru 2 000 cm³, základ daně dosahuje maximální hranice 3 000 Kč. V dalších krocích se výpočty odlišují pouze ve snižování sazby daně, což závisí na stáří vozidla.

$$3\,000 \times 0,4 = 1\,200 \text{ Kč}$$

$$3\,000 - 1\,200 = 1\,800 \text{ Kč}$$

$$3\,000 \times 0,48 = 1\,440 \text{ Kč}$$

$$3\,000 - 1\,440 = 1\,560 \text{ Kč}$$

V prvním případě (UberX) vzniká poplatníkovi daňová povinnost v plné výši, tedy 3 000 Kč bez možnosti snížení daňové sazby, protože od první registrace vozidla uplynulo více než 9 let. U poskytování přepravy prostřednictvím Uber Select nebo Uber Black již dochází ke snížení sazby, jehož postup zobrazují uvedené výpočty výše.

Dle již uvedených dat z roku 2017 v Praze poskytovalo přepravu 2 000 aktivních řidičů, což v rámci silniční daně a dosavadních propočtů znamená příjmy ve výši 6 mil. Kč. Odvody v podobě této výše daně se uskuteční pouze v případě, že každý z řidičů je poskytovatelem v rámci UberX.

$$2\,000 \times 3\,000 = 6\,000\,000 \text{ Kč}$$

$$2\,000 \times 1\,800 = 3\,600\,000 \text{ Kč}$$

$$2\,000 \times 1\,560 = 3\,120\,000 \text{ Kč}$$

Zatímco v případě Uber Black daňová povinnost řidičů dosahuje 3,12 mil. Kč, v rámci Uber Select by dosahovala 3,6 mil. Kč. Jak již bylo uvedeno, v České republice řidiči nejvíce využívají UberX, a proto se lze přiklánět k první variantě ve výši 6 mil. Kč.

Vzhledem k vysoké intenzitě dopravy může rozvoj sdílené ekonomiky v oblasti poskytování přepravy může přinést značný příspěvek na údržbu, modernizaci a výstavbu

silnic a dálnic, což obstarává Státní fond dopravní infrastruktury, jehož příjmy zahrnují právě silniční daň (Zákon č. 243/2000 Sb.; Státní fond dopravní infrastruktury, 2020).

Následuje několik příkladů intenzity dopravy v Praze dle Technické správy komunikací hlavního města Prahy (2019) v pracovní dny. Za nejintenzivnější je považován Barrandovský most, konkrétně úsek z Jižní spojky na Strakonickou dlouhý 500 m. Za jeden pracovní den zde projede 135 900 osobních automobilů. Na druhém místě je Strakonická, přesněji úsek začínající na Barrandovském mostě a končící v Dobříšské. Zde za 24 hodin v pracovní den projede 125 100 automobilů.

Jak již bylo zmíněno, doprava v současnosti dosahuje vysoké intenzity, což znamená vysoké vytížení pro silnice a dálnice, které je potřeba neustále modernizovat, opravovat a stavět. Mezi položky umožňující udržování jejich kvality a rozšiřování patří i silniční daň, která plyne na tento účel.

3.2.3 Daň z přidané hodnoty

Pro správné stanovení daně z přidané hodnoty mohou pomoci informace, které vydalo Generální finanční ředitelství. Jedinci, kteří poskytují službu skrze Uber uskutečňují ekonomickou činnost, z čehož vyplývá, že jde o osoby, kterým vzniká povinnost k dani. V případě přepravy osob v rámci Uber jde o zdanitelné plnění, avšak některé formy přepravy zákon od daně osvobozuje (Generální finanční ředitelství, 2017a).

Zákon č. 235/2004 Sb. uvádí konkrétní v tuzemsku osvobozené případy s nárokem na odpočet týkající se přepravy. Jedná se o přepravu osob včetně zavazadel, a to mezi členskými státy nebo členskými státy a třetími zeměmi. Osvobození zahrnuje i služby, které s touto přepravou souvisí jako například poskytnutí služby na jméno a účet jiné osoby, vytvoření rezervace nebo její změny. Služba je osvobozena i v případě, že jí poskytují osoby registrované v jiném členském státě či zahraniční osoba, která má povinnost k dani.

Osoba povinná k dani z přidané hodnoty, která je zároveň poskytovatelem, zařazuje službu mezi zdanitelná plnění. V případě jednice, který službu poskytuje jde zároveň o příjemce bez ohledu na to, zda jde o plátce či neplátce daně z přidané hodnoty. Přijímá službu od společnosti sídlící v jiném členském státě, která mu zpřístupňuje mobilní aplikaci. Společnost v rámci zákona o dani z přidané hodnoty vystupuje jako osoba neusazená v tuzemsku.

Prostřednictvím mobilní aplikace Uber získávají poskytovatelé služby možnost přijímat žádosti o přepravu. K určení v jakém státě dojde ke zdanění napomáhá místo plnění, což je v případě osoby povinné k dani neboli příjemce služby, místo kde daná osoba sídlí, tedy v České republice. Ve zkratce, společnost Uber poskytuje službu osobám poskytujícím přepravu, kterou zatěžuje daň. Z toho vyplývá, že příjemci neboli poskytovateli přepravy vzniká povinnost k dani.

V případě poskytovatele, který je plátcem daně z přidané hodnoty vzniká nejen daňová povinnost, ale i příležitost uplatnění nároku na odpočet. Jedinci neregistrovaní jako plátců daně se stávají identifikovanou osobou, jejíž bližší definici obsahuje kapitola 3.1.3. Daň z přidané hodnoty v rámci Airbnb (Generální finanční ředitelství, 2017a).

3.3 Závislá činnost

Kapitola Závislá činnost se věnuje příjmům, které pocházejí ze závislé činnosti a dopadům zařazení na příjmy získané v rámci sdílené ekonomiky. Nejprve dochází k propočtům určujícím daňové zatížení v rámci Airbnb. Následuje společnost Uber za použití obdobného postupu.

V první řadě musí dojít k zařazení příjmu do příslušné kategorie. Jednotlivé druhy podléhající dani z příjmů fyzických osob zmiňuje kapitola 2.2.1 Daně, která hovoří i o problematice odlišení závislé činnosti. Jedná se o příjmy ze závislé činnosti, samostatné činnosti, nájmu a ostatní.

Pokud jde o příjmy ze závislé činnosti základ daně sestává z těchto příjmů navýšených o pojistné na sociální zabezpečení, veřejné zdravotní pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Jedná se o platby zatěžující zaměstnavatele (Zákon č. 586/1992 Sb.).

Dle České správy sociálního zabezpečení (2020) dosahuje sazba včetně státní politiky zaměstnanosti, nemocenského a důchodového pojištění 24,8 % u zaměstnavatelů. Finanční správa (2020a) uvádí sazbu veřejného zdravotního pojištění, kterou základ daně z příjmů ze závislé činnosti zahrnuje, ve výši 9 %.

Tabulka 12 obsahuje názornou ukázkou výpočtu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti na měsíčním příjmu ve výši 29 200 Kč, což je příjem, se kterým je počítáno v kapitole 3.1 Airbnb. Po přepočtu na roční (350 400 Kč) dochází k výpočtu pojistného na sociální zabezpečení a veřejné zdravotní pojištění způsobem uvedeným níže.

Tabulka 12: Daň z příjmů ze závislé činnosti Airbnb (v Kč)

Měsíční příjem	29 200
Roční příjem	350 400
+ pojistné na sociální zabezpečení	86 900
+ pojistné na veřejné zdravotní pojištění	31 536
Základ daně	468 800
Daň	70 320

Zdroj: vlastní zpracování (2020).

$$350\,400 \times 0,248 = 86\,899,2 \text{ Kč}$$

$$350\,400 \times 0,09 = 31\,536 \text{ Kč}$$

$$350\,400 + 86\,900 + 31\,536 = 468\,836 \text{ Kč}$$

$$468\,800 \times 0,15 = 70\,320 \text{ Kč}$$

Zákon č. 586/1992 Sb. stanovuje podmínky pro zaokrouhlování pojistného na celé koruny nahoru. Z toho důvodu další kroky výpočtu zahrnují zaokrouhlené pojistné na sociální zabezpečení. Následuje navýšení ročního příjmu o pojistné, čímž dojde k získání základu daně ve výši 468 836 Kč. Výpočet opět pokračuje se zaokrouhlením dle zákona na celé sto koruny dolů. Sazba daně z příjmů fyzických osob činí 15 % ze stanoveného základu, tedy 70 320 Kč.

Tabulka 13: Daň z příjmů ze závislé činnosti Uber (v Kč)

Měsíční příjem	36 479
Roční příjem	437 743
+ pojistné na sociální zabezpečení	108 561
+ pojistné na veřejné zdravotní pojištění	39 397
Základ daně	585 700
Daň	87 855

Zdroj: vlastní zpracování (2020).

Tabulka výše obsahuje propočty daňového zatížení poskytovatelů služby UberX, a to za podmínek příjmu ze závislé činnosti. Nejprve uvádí zaokrouhlený měsíční příjem pro

získání lepší představu o výši získaných finančních prostředků. Dále dochází k jeho uvedení v roční výši, která byla převzata z kapitoly 3.2 Uber, kde docházelo k propočtům daňové povinnosti poplatníků daně z příjmů fyzických osob v případě samostatné činnosti a ostatních příjmů.

$$437\,743 \times 0,248 = 108\,560,3 \text{ Kč}$$

$$437\,743 \times 0,09 = 39\,396,9 \text{ Kč}$$

$$437\,743 + 108\,561 + 39\,397 = 585\,701 \text{ Kč}$$

$$585\,700 \times 0,15 = 87\,855 \text{ Kč}$$

Pro výpočet dochází k využití obdobného postupu jako v předchozím případě. Nejprve je určena výše pojistného, o kterou narůstá daňový základ. Způsoby zaokrouhlování již byly zmíněny. Na závěr je určena daňová povinnost, která činí 15 % z daňového základu.

3.4 Slevy na dani a daňové zvýhodnění

Poplatník daně z příjmů fyzických osob má možnost snížit svou daňovou povinnost prostřednictvím daňového zvýhodnění a slev na dani, jejichž přehled včetně uplatnitelné výše uvádí tabulka 14. Vyjma slevy na poplatníka, evidenci tržeb a za umístění dítěte může poplatník uplatňovat slevy v měsíční frekvenci od doby, kdy splňuje podmínky pro jejich získání (Finanční správa, 2020d).

Tabulka 14: Slevy na dani (v Kč)

Základní sleva na poplatníka	24 840
Sleva na manžela	24 840
Základní sleva na invaliditu	2 520
Rozšířená sleva na invaliditu	5 040
Sleva na držitele průkazu ZTP/P	16 140
Sleva na studenta	4 020
Sleva za umístění dítěte	14 600
Sleva na evidenci tržeb	5 000

Zdroj: vlastní zpracování (2020) dle Finanční správa, 2020d; Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2020.

Slevu na manžela si může uplatnit osoba, jejíž manžel má příjem maximálně 68 000 Kč, se kterým žije ve společné domácnosti. Zákon přesně stanovuje jaké příjmy se v rámci limitu slevy zahrnují a nezahrnují. Sleva na invaliditu se týká poplatníků, kteří pobírají invalidní důchod. V případě nároku na průkaz ZTP/P může daný poplatník snížit svou daňovou povinnost o slevu pro jeho držitele.

Následuje sleva na studenta, kterou si mohou nárokovat osoby, které prochází přípravou na své povolání, ať už jde o studium nebo předepsaný výcvik. Vyjma stanovené částky podmínky zahrnují další omezení, a to dosažení věku 26 let a prezenční formu studia. Pokud jedinec studuje doktorský program dochází k posunu věkové hranice na 28 let.

Výše slevy za umístění dítěte, které žije s poplatníkem v domácnosti, závisí na výdajích, které poplatník utratí za umístění dítěte v předškolním zařízení. Sleva je omezena horní hranicí, a to do výše minimální mzdy (Finanční správa, 2020d).

Dle informací zveřejněných Ministerstvem práce a sociálních věcí (2020) došlo od 1. ledna 2020 k navýšení dolní hranice odměny za práci v pracovněprávním vztahu na 14 600 Kč měsíčně, tedy o 1 250 Kč oproti roku 2019.

Poslední zmíněná je sleva na evidenci tržeb, jejíž maximální výši obsahuje tabulka 14. Sleva nemůže překročit rozdíl mezi stanovenou daňovou povinností, kterou musí osoba odvést ze svého příjmu ze samostatné činnosti, a základní slevou na poplatníka.

Poplatník daně z příjmů fyzických osob má možnost využít i daňové zvýhodnění na dítě, které s ním žije. Následující tabulka zobrazuje výše, o které si může osoba vyživující dítě snížit daň (Zákon č. 586/1992 Sb.).

Tabulka 15: Daňové zvýhodnění (v Kč)

První dítě	15 204
Druhé dítě	19 404
Třetí a každé další dítě	24 204

Zdroj: vlastní zpracování (2020) dle Finanční správa, 2020d.

Co se uplatnění týče, daňové zvýhodnění na dítě může nabýt podoby slevy na dani a daňového bonusu. V případě slevy ho lze uplatnit až do výše stanovené daňové povinnosti. Pokud nastane situace, že zvýhodnění přesahuje daňovou povinnost jde

o bonus, jehož výši limituje horní i dolní hranice. Musí dosahovat minimálně 100 Kč a maximálně 60 300 Kč za rok (Finanční správa, 2020d).

Dle zákona č. 586/1992 Sb. může daňové zvýhodnění využít osoba, která má příjmy ze závislé nebo samostatné činnosti dosahující alespoň šestinásobku minimální mzdy, což v současnosti činí 87 600 Kč.

Postup snížení daňové povinnosti poplatníka daně z příjmů fyzických osob lze považovat za očividný, avšak pro zpřehlednění vlivu, který může sleva na dani či daňové zvýhodnění mít slouží následující tabulka. Dochází k využití vypočtených daňových povinností z předchozích případů a uplatnění slevy na poplatníka pro poukázání na dopady slevy v konkrétních situacích.

Tabulka 16: Dopady slev na dani (v Kč)

Airbnb	-	-
- příjem ze samostatné činnosti	36 780	11 940
- příjmy z nájmu	36 780	11 940
Uber	-	-
- příjem ze samostatné činnosti	7 860	0
- ostatní příjmy	7 860	0
Závislá činnost	-	-
- Airbnb	70 320	45 480
- Uber	87 855	63 015

Zdroj: vlastní zpracování (2020).

V případě příjmů poskytovaných prostřednictvím Airbnb klasifikovaných jako příjmy ze samostatné činnosti došlo prostřednictvím výpočtů v kapitole 3.1 Airbnb k určení daňové povinnosti ve výši 36 780 Kč. Po uplatnění slevy na poplatníka lze spatřit její podstatné snížení.

Dále bude nutné provést výpočet daně v případě příjmu z nájmu, která vzhledem k obdobnosti postupu nebyla zjištěna. Snížením ročních příjmů ve výši 350 400 Kč o výdaje, které činí 30 % z příjmů vzniká daňový základ 245 200 Kč. Z výpočtů lze

zřetelně spatřit totožnost postupů. Daňová povinnost tedy činí opět 36 780 Kč, po slevě 11 940 Kč.

Jak již bylo zmíněno v kapitole 3.2 nejčastěji poskytovanou službou v České republice je UberX, a proto je využita pro uplatnění slevy. V případě získávání příjmů ze samostatné činnosti prostřednictvím společnosti Uber dochází k získání základu daně snížením příjmů (437 743 Kč) o skutečné výdaje (385 307 Kč). Následuje určení daňové povinnosti, která činí 7 860 Kč. Poplatník v tomto případě daň neodvádí.

U ostatních příjmů dosahuje daňová povinnost opět 7 860 Kč a po uplatnění slevy na poplatníka dochází k její anulaci stejně jako v předchozím případě. Zde lze sledovat odlišnosti ve srovnání s daňovým zvýhodněním na dítě, které do výše daně funguje jako sleva na poplatníka, zatímco část, která ji přesahuje se mění v bonus.

Jako poslední tabulka obsahuje příjmy ze závislé činnosti, kde daňové zatížení dosahuje největších hodnot. Nejprve došlo k propočtu příjmů získaných prostřednictvím Airbnb ve výši 350 400 Kč, které jsou v případě závislé činnosti zatíženy daňovou povinností dosahující 70 320 Kč.

Ani společnost Uber nezůstává opomenuta. V případě závislé činnosti dochází ke značnému zvýšení daňové povinnosti, která činí 87 855 Kč, avšak sleva na poplatníka daňové zatížení v obou případech snižuje.

3.5 Carsharing

Motivaci k využívání carsharingu lze spatřit v úspoře nákladů, které vznikají jednotlivci v případě, že vlastní vozidlo. Na internetových stránkách Karkulka PMDP mají zájemci o carsharing možnost si vypočítat kolik ušetří, pokud se vzdají možnosti vozidlo vlastnit. Pro představu následující kalkulace zahrnuje náklady na vlastní vozidlo, na Karkulku a následnou komparaci.

Jednotlivec, který žije ve městě, potřebuje vozidlo jednou týdně za účelem doplnění věcí používaných v domácnosti jako potraviny, drogerie ad. Ve výjimečných případech přepravuje nábytek či stavební materiál pro vlastní potřebu, a proto dochází ke komparaci nákladů na vlastní vozidlo a Ford Focus combi v rámci Karkulky. Za rok absolvuje 52 jízd po městě s vozidlem značky Ford. Jedna jízda trvá v průměru tři hodiny. Než vyřídí veškeré pochůzky, průměrně najezdí 35 kilometrů, což za rok činí 1820 km.

Náklady na vlastní vozidlo činí dle kalkulace 67 904 Kč. Zahrnují fixní i variabilní náklady, které by zatěžovaly jednotlivce v případě pořízení a provozu vozidla v hodnotě 300 000 Kč. Například obsahují údržbu, náhradní díly, pojištění, palivo, dálniční známku ad. V případě využívání Karkulky v podobě Ford Focus combi lze předpokládat náklady ve výši 18 590 Kč. Úspora v případě užívání carsharingu dosahuje 49 314 Kč (Plzeňské městské dopravní podniky, 2020).

Dle předpokladů společnosti Autonapůl, uvedeného v kapitole 2.1.1 doprava, dokáže 8 vozidel provozovaných v rámci Karkulky nahradit až 80 soukromých automobilů. Vzhledem k tomu, že v Plzni lze využít tuto službu i od dalších společností lze předpokládat snížení dopravní vytíženosti. Uvedený příklad zahrnuje nezávislého jedince, avšak carsharing lze využít i jako alternativu firemního vozidla, a to v případě povolání, kdy nedochází k velmi častému využívání.

Společnosti nemohou předpokládat, že každý zaměstnanec vlastní vozidlo a má možnost jej využívat pracovně. Založení vlastního vozového parku a jeho následné udržování nelze považovat za malou investici (Digiskills.cz, 2018).

Tabulka 17: Počet sdílených aut v České republice

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Sdílená auta	213	344	490	760	899	1077

Zdroj: vlastní zpracování (2020) dle Asociace českého carsharingu, 2020.

V průběhu let se carsharing v České republice rozvíjel, a proto lze do budoucna předpokládat další růst. V následujících letech lze očekávat, že trend bude pokračovat a počet sdílených vozidel se za rok 2020 bude blížit 900. V dalším období počet přesáhne 1 000 vozidel. Dále záleží na exogenních vlivech, které mohou předpokládaný růst urychlit i zpomalit.

Pokud se bude sdílená ekonomika v průběhu let rozvíjet může dojít k zapojování podniků do rolí účastníků, což může z daňového hlediska ovlivnit silniční daň. Vztahuje se na vozidla, která jsou registrovaná, provozovaná a používaná poplatníkem daně z příjmů právnických osob a v případě užívání pro účely samostatné činnosti poplatníkem daně z příjmů fyzických osob (Zákon č. 16/1993 Sb.).

Za předpokladu, že rozvoj carsharingu proběhne dle tabulky 17, tedy během následujících dvou let vzroste počet sdílených aut o 317, z čehož polovinu vozidel plně využijí

společnosti namísto nákupu firemních vozidel, lze očekávat daňové dopady. Konkrétně na silniční daň, která dle statistik Finanční správy v roce 2018 v rámci daňové povinnosti přesáhla 6 mld. Kč. Počet daňových subjektů aktivních vůči daňové správě ve stejném období dosáhl 1 156 836. Společnosti plně využívající 158 sdílených vozidel nahradí až 1 580 soukromých (Finanční správa, 2018).

Růst užívání carsharingu zajišťujícího efektivnější užívání vozidel zajišťuje nižší dopravní vytížení měst. V případě vozového parku podniků dojde k využití této formy sdílené ekonomiky namísto jejich nákupu a následného používání. Zde lze spatřit ztrátu v podobě silniční daně, která by zatěžovala jejich vozový park.

3.6 Sdílené financování

Za další neopomenutelnou oblast sdílené ekonomiky lze považovat finance. Rozvoj sdílené ekonomiky ovlivňuje získávání potřebných finančních aktiv, a to tím, že dochází ke přímému zprostředkování mezi jejich držitelem a žadatelem právě prostřednictvím digitální platformy.

Účel transakce zůstává stále stejný. Jedinci, kteří mají nadbytek finančních prostředků je dávají k dispozici osobám, které trpí jejich nedostatkem. Rozdíl lze nalézt ve zprostředkovateli, jehož roli tradičně obsazují banky. V rámci sdílené ekonomiky jde o digitální platformy (Úřad vlády České republiky, 2017).

Klamo (2017) definuje přímé úvěrování jako poskytování finančních prostředků skrze online platformy nebo půjčování a získávání peněz, ve kterém nehrají roli finanční instituce. Transakce zahrnuje tři účastníky, a to:

- věřitele,
- dlužníka a
- zprostředkovatele.

V případě věřitele jde o osobu investující své finanční prostředky do jedné nebo více půjček za účelem dosažení diverzifikace rizika. Dlužník trpí nedostatkem financí, a proto o ně projevuje zájem. Střet věřitele a dlužníka zajišťuje zprostředkovatel v podobě online platformy. Kontroluje tok peněz či schopnost splácet (Klamo, 2017).

Sdílené financování lze rozčlenit do několika kategorií, konkrétně jde o P2P financování, P2P směna měn a sociální spoření. První zahrnuje crowdfunding, kdy dochází ke střetu osob s nadbytkem financí a jedinců, které potřebují peníze pro své potřeby. V druhé

oblasti dochází ke zprostředkování směny skrze platformu, jejíž uživatelé mají možnost se účastnit výhodné směny (Úřad vlády České republiky, 2017).

V rámci sdílených financí existují dva modely prostřednictvím kterých dochází k uskutečnění transakce, a to decentralizovaný a centralizovaný. První případ stojí na přímém smluvním vztahu mezi věřitelem a dlužníkem, zatímco zprostředkovatel obsazuje vedlejší roli v podobě prostředníka pro komunikaci či uskutečnění toku finančních prostředků.

Druhý model nezahrnuje tento smluvní vztah, protože hlavní roli zde obsazuje zprostředkovatel, což znamená, že vztah vzniká mezi dlužníkem a zprostředkovatelem. Ke stejné situaci dochází v případě věřitele (Klamo, 2017).

Rozvoj této oblasti neminul ani Českou republiku, kde existují společnosti orientované na domácnosti, malé a střední podniky. Jde například o Zonky, Findigo nebo SymCredit. Zprostředkovatelé obstarají převod finančních prostředků a vše s tím spojené za provizi. Mezi zákony, které ovlivňují tuto formu sdílené ekonomiky lze zařadit zákon č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru (Úřad vlády České republiky, 2017).

Klamo (2017) dále zmiňuje zákon o platebním styku, zákon o bankách, zákon o investičních společnostech a investičních fondech a zákon o podnikání na kapitálovém trhu. Opomenut nezůstává ani zákon o dani z příjmů.

Z daňového hlediska jde v případě zprostředkovatele o poplatníka daně z příjmů právnických osob, zatímco u věřitele nelze situaci jednoznačně určit. Za evidentní lze považovat, že půjde o poplatníka daně z příjmů fyzických osob. Nejistý je další krok, a to určení typu příjmu, které ovlivňuje i model fungování financování.

Věřitel v decentralizovaném modelu může výdělek klasifikovat jako příjem z kapitálového majetku. Zákon o daních z příjmů v § 8 písm. g) hovoří právě o výnosech z úvěrů a zápůjček jako o příjmech z kapitálového majetku. Dále lze zvážit ostatní příjmy. V případě centralizovaného modelu je potřeba zvážit i příjmy ze samostatné činnosti (Klamo, 2017).

Dle zákona o živnostenském podnikání č. 455/1991 Sb. nelze za živnost považovat poskytnutí či zprostředkování spotřebitelského úvěru. Zákon dále obsahuje definici živnosti. Jde o činnost, za kterou jedinec zodpovídá a vykonává ji pravidelně, nezávisle a vlastním jménem s cílem dosáhnout zisku.

Zákon o spotřebitelském úvěru obsahuje vymezení spotřebitelského úvěru, jeho poskytování i zprostředkování. Ve zkratce jde o finanční službu, jež je poskytnuta nebo zprostředkována spotřebiteli, z čehož vyplývá, že pokud dojde k poskytnutí služby spotřebiteli v rámci přímého úvěrování jde o spotřebitelský úvěr.

Výše uvedené ovlivňuje postavení zprostředkovatele v centralizovaném a decentralizovaném modelu. Co se centralizovaného modelu týče, dochází k poskytování úvěru spotřebitelům zprostředkovatelem, což poskytovatele staví do role podnikatele, který přináší možnost čerpání spotřebitelského úvěru. V případě decentralizovaného modelu lze spatřit odlišnosti v roli zprostředkovatele, který nenaplnuje vymezení zprostředkování spotřebitelského úvěru, které stanovuje zákon. Ve zkratce, zákon neočekává existenci tohoto modelu. Osoby, které dávají k dispozici své finanční prostředky, nemohou uskutečňovat investici v roli podnikatele (Klamo, 2017).

3.7 Evropská unie a zdanění sdílené ekonomiky

Cíl, k jehož naplnění má dojít prostřednictvím výběru daní, zahrnuje získání veřejných příjmů, jejichž výše se odlišuje dle určení základu daně a daňových zákonů. Následuje využití finančních prostředků na běžné zboží, sociální systémy ad. (Bozdoganoglu, 2017).

V Evropské unii lze spatřit odlišnosti v daňových předpisech členských států. Regulace jak na vnitrostátní, tak na nadnárodní úrovni se stává nutností za účelem zamezení právní nejistoty a daňových úniků. Jednotnému nastavení přímé daně v Evropské unii utváří překážky rozdílnost zájmů členských států doprovázená komplikovaností v případě stanovení legislativy pro dosud neznámou a rozvíjející se oblast. Současný stav v rámci přímých daní na sdílenou ekonomiku nestačí (Pantazatou, 2018).

Ekonomiky, které výrazně využívají elektronické platby napomáhají dodržování daňových povinností, protože na rozdíl od hotovostních po nich zůstává větší množství stop. V případě hotovosti lze získání údajů o transakci a její sledování považovat za obtížné, což podstatně snižuje pravděpodobnost jejího vykazování (Bozdoganoglu, 2017).

Fakt, že přímé zdanění závisí na daných státech jim přináší možnost nastavit odlišné vymezení příjmů a osob zatížených daní. Dále rozhodují ohledně sazby a způsobu určení daně, osvobození a odpočitatelných položek.

Jak lze posoudit i na základě výše uvedených forem v kapitole 2 Sdílená ekonomika, platformy mohou zasahovat do mnoha odvětví. Podmínky, za kterých má jedinec možnost se stát součástí sdílení také jeví známky rozdílnosti. Tím dochází ke zvyšování obtížnosti v rámci vytvoření pravidel zahrnujících oblasti a účastníky sdílené ekonomiky, která lze považovat za obecná a společná, avšak účelná.

Balíček uveřejněný Evropskou komisí zahrnující právní předpisy orientované na vyhýbání se daňovým povinnostem zahrnuje společnost Uber a Airbnb. Zabývá se problematikou v rámci daně z příjmů právnických osob.

Jako příklad lze uvést společnost Airbnb, která přesouvá zisky získané v Evropě k irské dceřiné společnosti. Činnost provádí za účelem nízkého daňového zatížení, protože v Irsku její zisky podléhají nízké dani z příjmů právnických osob. Naopak v případě ztrát dochází k přesunu do zemí, kde je daňové zatížení vysoké. Převody mají z pohledu Airbnb pozitivní dopady na její daňovou povinnost vůči zemím, v nichž působí, protože dosahují nízké nebo téměř nulové výše (Pantazatou, 2018).

Existence tzv. „daňového rozhodnutí“ úzce souvisí s výše uvedeným. Jedná se o ujednání mezi daňovým úřadem a poplatníkem daně. Souvislost lze spatřit ve vztahu společnosti a zemí, kde daňové zatížení dosahuje nízkých hodnot. Právě jako například Irsko a Airbnb. Prostřednictvím daňového rozhodnutí dochází ke stanovení způsobu určení daně z příjmů právnických osob včetně úlev (European Parliament, 2015; Pantazatou, 2018).

Na nejčastějším problému, kterému zdanění sdílené ekonomiky čelí, se podílí nedostatečná viditelnost v rámci obchodních činností. Jedná se o již zmiňované daňové úniky (Pantazatou, 2018).

V případě Amsterdamu došlo k uzavření smlouvy s Airbnb. Společnost obstarává výběr turistické daně za poskytovatele služeb, čímž dochází ke snížení administrativní zátěže a zvýšení dodržování daňových povinností. Sazba turistické daně dosahuje 10 % z ceny rezervace, která může zahrnovat poplatek za úklid (Bozdoganoglu, 2017; Airbnb, 2020f).

Od roku 2018 vybírá Airbnb turistickou daň ve Francii dle stanovených sazeb, které v Paříži dosahují maximálně 4 EUR za jednu osobu za noc, avšak záleží na typu ubytování a jeho hodnocení. Například sazba pro zařízení pronájem hodnocený pěti hvězdičkami činí 3,75 EUR, zatímco v případě zařízeního pronájmu s dvěma hvězdičkami dosahuje 1,13 EUR (Airbnb, 2020g; Paris Convention and Visitors Bureau, 2020).

4 Vyhodnocení

Za účelem zpřehlednění nejprve dojde ke shrnutí daňových aspektů sdílené ekonomiky, které zahrnují Airbnb, Uber, závislou činnost, slevy na dani a daňová zvýhodnění, carsharing, sdílené finance a Evropskou unii.

Poskytování sdíleného ubytování prostřednictvím Airbnb zatěžuje poplatek z pobytu a daň z příjmů fyzických osob. Vymezení poplatku lze považovat za jednoznačné, což nelze s jistotou říci v případě zdanění, které obsahuje komplikaci v podobě určení typu příjmu.

Zákon o daních z příjmů této oblasti sdílené ekonomiky poskytuje dvě možnosti, a to danit ve formě příjmů ze samostatné činnosti nebo příjmů z nájmu. Dále je potřeba brát ohled na příjem ze závislé činnosti na základě kapitoly 2.2.1 Daně, protože vztah mezi zprostředkovatelem a poskytovatelem může projevovat příslušné vlastnosti bez ohledu na vymezení vztahu z formálního hlediska.

Pro veškeré výpočty došlo k využití měsíčního příjmu získaného z dat společnosti AirDNA ve výši 29 200 Kč (350 400 Kč ročně). V případě příjmů z nájmu a samostatné činnosti jde při určení daňové povinnosti o obdobný postup, kdy má poplatník možnost volby mezi paušálními a skutečnými příjmy.

Důležitost správného zařazení příjmu z hlediska zákona zdůrazňuje závislá činnost, protože zatěžuje poskytovatele ubytování mnohem více ve srovnání s ostatními možnostmi. Konkrétně je poplatník daně ze závislé činnosti zatížen více o 91,2 %.

Jedince, kteří poskytují služby prostřednictvím společnosti Uber zatěžuje kromě daně z příjmů fyzických osob také silniční daň. Obdobně jako v případě Airbnb není způsob zdanění jednoznačně stanoven. Závisí na typu příjmu poplatníka, který může být považován za příjem ze samostatné činnosti nebo ostatní příjem.

K určení daňového zatížení osob, které získávají příjmy prostřednictvím Uber, dochází pro UberX, Uber Select a Uber Black. Jedná se o přepravní služby nabízené společností. Na základě dat o příjmech a výdajích, jejichž výši určuje stejný počet uskutečněných jízd (3 128) pro všechny typy služeb, řidičů dochází k získání základu daně.

Znalost výdajů, které musí poskytovatelé služeb pokrýt, umožňuje do výpočtu zahrnout skutečné výdaje, čímž dochází k ukázce obou možností. Při propočtech daňové

povinnosti poskytovatele služeb prostřednictvím Airbnb poplatník využije paušální výdaje, zatímco v případě Uber skutečné.

Nejvíce užívanou v České republice je UberX, v jejímž případě výpočty zahrnují příjmy (437 743 Kč) a výdaje (385 307 Kč) z dat uvedených v kapitole 3.2 Uber. Postup pro zjištění daňového zatížení v případě příjmů ze samostatné činnosti a ostatních příjmů lze považovat za obdobný.

Pokud by vztah mezi poskytovateli přepravních služeb a společností Uber projevoval známky závislé činnosti daň z příjmů fyzických osob by dosahovala vyšších hodnot. Konkrétně je daňová povinnost poplatníka v případě závislé činnosti více než 11x vyšší oproti ostatním možnostem.

Opomenuta není ani silniční daň, jejíž výše je určena na základě požadavků na vozidla v případě daného typu služby. Dle zvoleného zástupce vozidel v rámci jednotlivých služeb a počtu aktivních řidičů dochází k určení výše silniční daně plynoucí na údržbu, modernizaci a výstavbu silnic a dálnic.

Poplatníci daně z příjmů fyzických osob mají možnost uplatňovat slevy na dani a daňová zvýhodnění, kterým je věnována kapitola 3.4. Zahrnuje uplatnění základní slevy na poplatníka, která snižuje vypočítané daňové povinnosti.

Důležitost jednoznačného zařazení příjmu potvrzuje daňové zatížení poplatníka, které v případě závislé činnosti dosahuje vyšších hodnot. Na základě provedených výpočtů a výše uvedeného lze konstatovat, že definice vztahu mezi zprostředkovatelem a poskytovatelem je velmi zásadní.

Carsharing se zaměřuje na úsporu v případě užívání sdíleného vozidla namísto vlastnictví a dopady jeho rozvoje i v případě zapojení společností, které mohou nahradit svůj vozový park a ušetřit náklady na firemní vozidla. Nejsou opomenuty ani důsledky předpokládaného rozvoje na silniční daň a intenzitu dopravy.

Zdanění daní z příjmů fyzických osob v oblasti sdílených financí záleží na konkrétní situaci. Může jít o příjem z kapitálového majetku, avšak i příjmy ze samostatné činnosti a ostatní příjmy připadají v úvahu.

Pro stanovení daňové povinnosti poplatníků daní z příjmů fyzických osob v oblasti sdílené ekonomiky lze považovat za nutnost nastavení srozumitelných pokynů pro správné zařazení příjmů a jejich následné zdanění. Problémem v rámci zdanění sdílené

ekonomiky jsou daňové úniky, neodvedené příjmy do veřejných rozpočtů a chybějící informace v daňových zákonech, čemuž může napomoci stanovení informací, pokynů a předpisů vymezujících daňovou povinnost poplatníků.

Závěr

Sdílená ekonomika se rozvinula do mnoha odvětví, jejichž počet bude pravděpodobně růst. Jde například o dopravu, prostory, sdílené finance, schopnosti a dovednosti, potraviny a komodity. Vzhledem k tomu, že úroveň nastavení regulace dopadá nejen na ekonomiku, ale i na spotřebitele, podnikatele a poskytovatele, její důležitost roste spolu s rozvojem sdílení.

Pro využití potenciálu sdílené ekonomiky lze právě její regulaci považovat za nutnost, ať už z hlediska spotřebitele nebo podnikatele. Prostřednictvím regulačních nástrojů a vymezení sdílené ekonomiky by mělo docházet k ochraně spotřebitele a zajištění povinných odvodů.

Podmínky zdanění sdílené ekonomiky ovlivňují příjmy do veřejných rozpočtů, což poté dopadá na veřejné služby. V případě poskytovatelů prostřednictvím platformy jde o nastavení daňových odvodů. Za podstatnou lze považovat záležitost rozlišení příjmu poskytovatele služby pro účely daně z příjmů fyzických osob. Vymezení příjmu určuje způsob, kterým dochází ke stanovení výše daňové povinnosti.

Správné zařazení příjmů získaných poskytováním služeb v rámci sdílené ekonomiky ovlivňuje jejich daňové zatížení daní z příjmů fyzických osob. Zatímco u přepravních služeb mohou povinné odvody zahrnovat i silniční daň, v případě ubytovacích služeb mohou povinné odvody zahrnovat poplatek z pobytu.

Ve sdílené ekonomice lze spatřit velký potenciál i na úrovni měst, avšak bez stanovení regulace nedojde k jeho plnému využití. S jednoznačným stanovením odvodů v rámci sdílené ekonomiky lze očekávat významné dopady na rozvoj měst.

Seznam použitých zdrojů

Abele, M. a kol. (2015). *The sharing economy: New opportunities, new questions*.

Dostupné 01.03.2020 z

https://www.oxfordmartin.ox.ac.uk/downloads/GI_215_e_GesamtPDF_01_high.pdf

Acquier, A., & Pinkse, J. (2017). Promises and paradoxes of the sharing economy: An organizing framework. *Technological Forecasting and Social Change*. Dostupné

17.02.2020 z

https://www.researchgate.net/publication/318603405_Promises_and_paradoxes_of_the_sharing_economy_An_organizing_framework

Airbnb (2020a). *Responsible hosting in the United Kingdom*. Dostupné 13.03.2020 z

https://www.airbnb.cz/help/article/1379/zodpov%C4%9Bdn%C3%A9-hostitelstv%C3%AD-ve-velk%C3%A9-brit%C3%A1nii?_set_bevev_on_new_domain=1586807235_ZTZkYjgyYTE3MTQ2

https://www.airbnb.cz/help/article/1379/zodpov%C4%9Bdn%C3%A9-hostitelstv%C3%AD-ve-velk%C3%A9-brit%C3%A1nii?_set_bevev_on_new_domain=1586807235_ZTZkYjgyYTE3MTQ2

Airbnb (2020b). *Responsible hosting in France*. Dostupné 13.03.2020 z

https://www.airbnb.cz/help/article/1383/zodpov%C4%9Bdn%C3%A9-hostitelstv%C3%AD-ve-francii?_set_bevev_on_new_domain=1586815915_YjdkZTk4YmUyZGU2

https://www.airbnb.cz/help/article/1383/zodpov%C4%9Bdn%C3%A9-hostitelstv%C3%AD-ve-francii?_set_bevev_on_new_domain=1586815915_YjdkZTk4YmUyZGU2

Airbnb (2020c). *I rent out my home in Amsterdam. What short-term rental laws apply?*

Dostupné 13.03.2020 z

<https://www.airbnb.cz/help/article/1624/pronaj%C3%ADm%C3%A1m-sv%C3%A9-bydlen%C3%AD-v%C2%A0amsterdamu-jak%C3%A1-na%C5%99%C3%ADzen%C3%AD-ke-kr%C3%A1tkodob%C3%BDm-pron%C3%A1jm%C5%AFm-zde-plat%C3%AD>

<https://www.airbnb.cz/help/article/1624/pronaj%C3%ADm%C3%A1m-sv%C3%A9-bydlen%C3%AD-v%C2%A0amsterdamu-jak%C3%A1-na%C5%99%C3%ADzen%C3%AD-ke-kr%C3%A1tkodob%C3%BDm-pron%C3%A1jm%C5%AFm-zde-plat%C3%AD>

Airbnb (2020d). *Berlín*. Dostupné 13.03.2020 z

<https://www.airbnb.cz/help/article/854/berl%C3%ADn>

Airbnb (2020e). *Co je DPH a co znamená pro mne?* Dostupné 21.04.2020 z

<https://www.airbnb.cz/help/article/436/co-je-dph-a-co-znamená-pro-mne>

Airbnb (2020f). *Occupancy tax collection and remittance by Airbnb in Netherlands*.

Dostupné 03.05.2020 z <https://www.airbnb.com/help/article/2289/occupancy-tax-collection-and-remittance-by-airbnb-in->

netherlands?_set_bev_on_new_domain=1586815915_YjdkZTk4YmUyZGU2&locale=en

Airbnb (2020g). *Tourist tax collection and remittance by Airbnb in France*. Dostupné 03.05.2020 z https://www.airbnb.co.uk/help/article/2284/tourist-tax-collection-and-remittance-by-airbnb-in-france?_set_bev_on_new_domain=1586815915_YjdkZTk4YmUyZGU2

AirDNA (2020). *AirDNA MarketMinder*. Dostupné 05.04.2020 z <https://www.airdna.co/vacation-rental-data/app/cz/default/prague/overview>

Allen, D. (2015). The sharing economy. *IPA Review*. 67(3), 25-27. Dostupné z https://ipa.org.au/wp-content/uploads/archive/IPA_Review_Vol67_3_September2015_hires_ALLEN_sharing_economy.pdf

Andreotti, A. a kol. (2017). *European Perspectives on Participation in the Sharing Economy*. Dostupné 15.02.2020 z https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3046550

Asociace českého carsharingu (2020). *Asociace českého carsharingu (AČC)*. Dostupné 20.02.2020 z <http://ceskycarsharing.cz>

Autonapůl.cz (2020). *Autonapůl.cz: První český carsharing*. Dostupné 20.02.2020 z <https://www.autonapul.cz/#page-ohleduplne>

Belk, R. (2007). Why Not Share Rather than Own? *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*. 611(1), 126-140. doi:10.1177/0002716206298483

Belyh, A. (2015). *An Introduction to Sharing Economy*. Dostupné 23.02.2020 z <https://www.cleverism.com/introduction-to-sharing-economy/>

Böcker, L., & Meelen, T. (2017). Sharing for people, planet or profit? Analysing motivations for intended sharing economy participation. *Environmental Innovation and Societal Transitions*. 23(2017), 28-39. doi:<https://doi.org/10.1016/j.eist.2016.09.004>

Boháč, R. (2017). Obecně k daňovým aspektům sdílené ekonomiky. In J. Pichrt, R. Boháč, & J. Morávek, *Sdílená ekonomika – sdílený právní problém?* (s. 137–148). Praha: Wolters Kluwer ČR.

- Bozdoganoglu, B. (2017). *Tax Issues Arise From a New Economic Model: Sharing Economy*. Dostupné 03.05.2020 z https://www.researchgate.net/publication/322211247_Tax_Issues_Arise_From_a_New_Economic_Model_Sharing_Economy
- Casserole (2020). *Casserole*. Dostupné 08.03.2020 z <https://www.casseroleclub.com/>
- Černá, M. (2020). *Rozjeli jsme Tinder pro odpadky, popisuje český startupista*. Dostupné 28.02.2020 z <https://www.forbes.cz/rozjeli-jsme-tinder-pro-odpadky-popisuje-cesky-startupista/>
- Česká správa sociálního zabezpečení (2020). *Výše a sazba pojistného*. Dostupné 07.04.2020 z <https://www.cssz.cz/web/cz/vyse-a-sazba>
- Česko v datech (2018). *Budoucnost ve sdílení*. Dostupné 20.02.2020 z <https://www.ceskovdatech.cz/clanek/92-budoucnost-ve-sdileni-velky-prehled-toho-co-uz-v-cesku-sdilime/>
- Český statistický úřad (2020). *Český statistický úřad*. Dostupné 04.04.2020 z <https://www.czso.cz>
- Cherry, C. E., & Pidgeon, N. F. (2018). Is sharing the solution? Exploring public acceptability of the sharing economy. *Journal of Cleaner Production*. 195(2018), 939–948. doi:10.1016/j.jclepro.2018.05.278
- Colliers International (2018a). *Airbnb in Europe – Prague*. Dostupné 12.04.2020 z https://www.colliers.com/-/media/files/emea/emea/research/hotels/airbnb_prague_2018_final.pdf?la=en-gb
- Colliers International (2018b). *Airbnb in Europe – Major cities compared: October 2018*. Dostupné 12.04.2018 z https://www.colliers.com/-/media/files/emea/emea/research/hotels/airbnb-emea_all.pdf?la=en-gb
- Colliers International (2018c). *Airbnb in Europe: Key cities compared*. Dostupné 13.04.2020 z https://www.colliers.com/-/media/files/emea/emea/research/hotels/emea-airbnb_top5_2018_final.pdf?la=en-gb
- Couchsurfing International (2020). *Couchsurfing: Share your life*. Dostupné 26.02.2020 z <https://www.couchsurfing.com/about/about-us/>

Crae, R. (2016) *In Your Garden: Sharing allotment plots allows everyone to have a go at growing*. Dostupné 08.03.2020 z <https://www.sundaypost.com/in10/home-and-garden/in-your-garden-sharing-allotment-plots-allows-everyone-to-have-a-go-at-growing/>

Cyrkl.cz (2020). *Jak to funguje?* Dostupné 28.02.2020 z <https://www.cyrkl.cz/jak-to-funguje>

Digiskills.cz (2018). *Carsharing jako firemní inovace? Proč ne*. Dostupné 02.04.2020 z <https://www.digiskills.cz/blog/carsharing-jako-firemni-inovace-proc-ne>

Eatwith (2020). *Eatwith*. Dostupné 08.03.2020 z <https://www.eatwith.com/pages/about-us>

Echo (2020). *Echo*. Dostupné 29.02.2020 z <https://economyofhours.com/>

Edelman, B., Luca, M., & Svirsky, D. (2016). *Racial Discrimination in the Sharing Economy: Evidence form a Field Experiment*. Dostupné 19.02.2020 z https://www.hbs.edu/faculty/Publication%20Files/16-069_5c3b2b36-d9f8-4b38-9639-2175aaf9ebc9.pdf

Erie Indemnity (2020). *Erie Insurance*. Dostupné 29.02.2020 z <https://www.erieinsurance.com/news-room/press-releases/2018/homesharing>

European Parliament (2015). „*Tax rulings“ in the EU Member States*. Dostupné 03.05.2020 z [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2015/563447/IPOL_IDA\(2015\)563447_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2015/563447/IPOL_IDA(2015)563447_EN.pdf)

Evropská komise (2016). *Evropský program pro ekonomiku sdílení*. Dostupné 16.02.2020 z <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/16881/attachments/2/translations/cs/renditions/native>

Evropská komise (2019). *Příručka k zjednodušenému jednomu správnímu místu pro DPH*. Dostupné 22.04.2020 z https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/vat/telecommunications-broadcasting-electronic-services/sites/mossportal/files/taxud-2013-01228-02-01-cs-tra-00-cs.pdf

Farmdrop (2020). *Farmdrop*. Dostupné 08.03.2020 z https://www.farmdrop.com/lp/about_us

- Finanční správa (2018). *Daňová statistika*. Dostupné 02.04.2020 z <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/analyzy-a-statistiky/danova-statistika>
- Finanční správa (2020a). *Zaměstnanci – zaměstnavatelé*. Dostupné 07.04.2020 z <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/zamestnanci-zamestnavatele>
- Finanční správa (2020b). *Informace k podání daňového přiznání k dani silniční za rok 2019*. Dostupné 17.04.2020 z <https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-jine/INTER-info2-20192.pdf>
- Finanční správa (2020c). *Údaje z výběru daní*. Dostupné 18.04.2020 z <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/analyzy-a-statistiky/udaje-z-vyberu-dani>
- Finanční správa (2020d). *Obecné informace*. Dostupné 22.04.2020 z <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/fyzicke-osoby-poplatnik/obecne-informace#slevy>
- Finanční správa (2020e). *Pokyn č. D-285*. Dostupné z <https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-zakony/D-285.pdf>
- Fraiberger, S., & Sundararajan, A. (2015). Peer-to-Peer Rental Markets in the Sharing Economy. Dostupné 26.02.2020 z <https://conference.nber.org/conferences/2015/EoDs15/FraibergerSundararajanNBERDigitization0306.pdf>
- Freelancer (2020). *Freelancer*. Dostupné 29.02.2020 z https://www.freelancer.com/?gclid=EAIaIQobChMIleuvosb35wIVksjeCh0XRgIAEAA YASAAEgJfXvD_BwE&ft_prog=ABH&ft_prog_id=383036298706#
- Frenken, K., & Schor, J. (2017). Putting the sharing economy into perspective. *Environmental Innovation and Societal Transitions*. 23(2017), 3–10. doi:<https://doi.org/10.1016/j.eist.2017.01.003>
- Frenken, K., Meelen, T., Arets, M. & Van de Glind, P. (2015). *Smarter regulation for the sharing economy*. Dostupné 15.02.2020 z <https://www.theguardian.com/science/political-science/2015/may/20/smarter-regulation-for-the-sharing-economy>
- Generální finanční ředitelství (2017a). *Informace k daňovému posouzení povinností poskytovatelů přepravních služeb (UBER)*. Dostupné 16.03.2020 z

https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-seznam-dani/2017_DPH_Info-k-danovemu-posouzeni-povinnosti-poskytovatelu-prepravnich-sluzeb-UBER.pdf

Generální finanční ředitelství (2017b). *Informace k daňovému posouzení povinností poskytovatelů ubytovacích služeb (Airbnb a další)*. Dostupné 15.03.2020 z

https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-placeni-dani/2017-10-11_Info_k_danovemu_posouzeni_povinnosti_poskytovatelu_ubytovacich_sluzeb.pdf

Hamari, J., Sjöklint, M., & Ukkonen, A. (2016). The Sharing Economy: Why People Participate in Collaborative Consumption. *Journal of the association for information science and technology*. 67(9), 2047–2059. Dostupné z

https://people.uta.fi/~kljuham/2016-hamari_at_al-the_sharing_economy.pdf

Henten, A., & Windekilde, I. (2015). *Transaction costs and the sharing economy*.

Dostupné 21.02.2020 z <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/127145/1/Henten-Winderkilde.pdf>

Honzík, J. (2017). Regulativní východiska sdílené ekonomiky ve Spojených státech v Evropské unii. In J. Pichrt, R. Boháč, & J. Morávek, *Sdílená ekonomika – sdílený právní problém?* (s. 267–278). Praha: Wolters Kluwer ČR.

Horton, J. J., & Zeckhauser, R. J. (2016). *Owning, Using, Renting: Some Simple Economics of the „Sharing Economy“*. Dostupné 16.02.2020 z

<https://www.nber.org/papers/w22029.pdf>

Hospodářská komora České republiky (2018). *Doporučení pro rozvoj sdílené ekonomiky*. Dostupné 15.02.2020 z

https://www.komora.cz/files/uploads/2018/03/20180327_Doporu%C4%8Den%C3%A4D-Hospod%C3%A1%C5%99sk%C3%A9-komory-ke-sd%C3%ADlen%C3%A9-ekonomice-1.pdf

Hrdlička, L. (2017). Právní úprava zdanění příjmů fyzických osob ze sdílení volného času a vozidla s využitím digitálních platforem. In J. Pichrt, R. Boháč, & J. Morávek, *Sdílená ekonomika – sdílený právní problém?* (s. 163–172). Praha: Wolters Kluwer ČR.

Kidizen (2020). *Kidizen*. Dostupné 02.03.2020 z: <https://kidizen.com/about/>

Klamo, J. (2017). P2P lending z pohledu českého finančního práva. In J. Pichrt, R. Boháč, & J. Morávek, *Sdílená ekonomika – sdílený právní problém?* (s. 173–184). Praha: Wolters Kluwer ČR.

- Krajčák, V., Veber, J., Ključnikov, A. a kol. (2017). *Sdílená ekonomika*. Dostupné 15.04.2020 z <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/dulezite-dokumenty/Sdilena-ekonomika.pdf>
- Kruliš, K. (2018). *Sdílená ekonomika v době chytrých měst*. Dostupné 17.02.2020 z http://www.amo.cz/wp-content/uploads/2018/07/AMO_sdilena-ekonomika-v-dobe-chytrich-mest.pdf
- Kruliš, K., & Rezková, A. (2016). *Analýza vybraných sektorů sdílené ekonomiky v České republice*. Dostupné 21.02.2020 z <https://www.mpo.cz/assets/dokumenty/55423/63472/653276/priloha001.pdf>
- Leick, B., Eklund, M. A., & Kivedal, B. K. (2020). Digital entrepreneurs in the sharing economy. *The Impact of the Sharing Economy on Business and Society*. doi:10.4324/9780429293207-6
- Magistrát hlavního města Prahy (2020). *Místní poplatek z pobytu*. Dostupné 05.04.2020 z http://www.praha.eu/jnp/cz/potrebuji_resit/zivotni_situace/poplatky/mistni_poplatek_z_pobytu.html
- Marek, D. a kol. (2017). *Sdílená ekonomika: Bohatství bez vlastnictví*. Dostupné 15.02.2020 z <https://edu.deloitte.cz/cs/Content/DownloadPublication/sdilena-ekonomika-2017>
- Martucci, B. (2020) *What Is the Sharing Economy – Example Companies, Definition, Pros & Cons*. Dostupné 01.03.2020 z <https://www.moneycrashers.com/sharing-economy/>
- Miller, S. R. (2016). First Principles for Regulating the Sharing Economy. *Harvard Journal on Legislation*. 53(2016), 149–202. Dostupné z https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2568016
- Ministerstvo práce a sociálních věcí (2020). *Informace o minimální mzdě od 1. ledna 2020*. Dostupné 22.04.2020 z <https://www.mpsv.cz/documents/20142/225504/Informace+o+MMe+od+1+ledna+2020+na+web+MPSV.pdf/51fb732f-1bcc-7947-b018-4346d1ca3631>

- Ministerstvo vnitra České republiky (2020). *O něco víc peněz na obecní služby*. Dostupné 05.04.2020 z <https://www.mvcr.cz/clanek/o-neco-vic-penez-na-obecni-sluzby.aspx>
- Mojechaty.cz (2020). *Moje chaty*. Dostupné . 08.03.2020 z <https://www.mojechaty.cz/index.php>
- Nesněženo.cz (2020). *Nesněženo*. Dostupné 28.02.2020 z <https://nesnezeno.cz>
- Palgan, Y. V, Zvolska, L., & Mont, O. (2017). Sustainability framings of accommodation sharing. *Environmental Innovation and Societal Transitions*. 23(2017), 70–83. doi:<http://dx.doi.org/10.1016/j.eist.2016.12.002>
- Pantazatou, K. (2018). *Taxation of the sharing economy in the European Union*. Dostupné 03.05.2020 z https://www.researchgate.net/publication/328289120_Taxation_of_the_sharing_economy_in_the_EU
- Paris Convention and Visitors Bureau (2020). *Tourist tax: Everything you need to know about the (compulsory) tourist tax*. Dostupné 03.05.2020 z <https://en.parisinfo.com/practical-paris/money/tourist-tax>
- Petersen, L. (2020). *What is coworking – Pros & Cons, Hidden Costs of Shared Office Space*. Dostupné 01.03.2020 z <https://www.moneycrashers.com/coworking-space-costs-shared-office/>
- Petříček, M. (2016). *V Česku vznikla první klubová pojišťovna. Klienti se navzájem znají*. Dostupné 28.02.2020 z https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/klubovaovna-funguje-na-principu-sdileni.A160817_2266790_ekonomika_rts
- Pillow pojišťovna (2020). *O nás*. Dostupné 28.02.2020 z https://www.mypillow.cz/o_nas
- Plzeňské městské dopravní podniky (2020). *Karkulka PMDP*. Dostupné 13.03.2020 z <https://karkulka.pmdp.cz>
- PricewaterhouseCoopers LLP (2015). *The Sharing Economy*. Dostupné 02.03.2020 z https://www.pwc.fr/fr/assets/files/pdf/2015/05/pwc_etude_sharing_economy.pdf
- Schor, J. (2014). Debating the Sharing Economy. *Great Transition Initiative*. Dostupné 15.02.2020 z

http://greattransition.org/images/GTI_publications/Schor_Debating_the_Sharing_Economy.pdf

Sejkora, T. (2017). Vybrané aspekty DPH předních platforem sdílené ekonomiky. In J. Pichrt, R. Boháč, & J. Morávek, *Sdílená ekonomika – sdílený právní problém?* (s. 196–204). Praha: Wolters Kluwer ČR.

Smart City Plzeň (2020). *Karkulka PMDP*. Dostupné 13.03.2020 z <https://smartcity.plzen.eu/projekty-mobilita/karkulka-pmdp/>

Sorokova, T., & Petrikova, D. (2020). *The Shared Economy in the Current Market*. Dostupné 13.03.2020 z https://www.researchgate.net/publication/338511087_The_Shared_Economy_in_the_Current_Market

Státní fond dopravní infrastruktury (2020). *Státní fond dopravní infrastruktury*. Dostupné 20.04.2020 z <https://www.sfdi.cz>

TaskRabbit (2020). *TaskRabbit*. Dostupné 29.02.2020 z <https://www.taskrabbit.com/about>

Technická správa komunikací hlavního města Prahy (2019). *Intenzity dopravy na sledované síti pro dopravní sčítání TSK-ÚDI 2019*. Dostupné 22.04.2020 z <https://www.tsk-praha.cz/wps/portal/root/dopravni-inzenyrstvi/intenzity-dopravy>

Trove (2020). *Trove*. Dostupné 02.03.2020 z <https://www.trove.co/about-1>

Uber B.V. (2019). *UberPOP se mění na UberX*. Dostupné 18.04.2020 z <https://www.uber.com/cs-CZ/blog/uberpop-na-uberx/>

Uber Technologies (2020). *Požadavky na auta v České republice*. Dostupné 18.04.2020 z <https://www.uber.com/cz/cs/drive/requirements/vehicle-requirements/>

Úřad vlády České republiky (2017). *Analýza sdílené ekonomiky a digitální platform. Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR*. Dostupné 17.02.2020 z https://www.vlada.cz/assets/urad-vlady/poskytovani-informaci/poskytnute-informace-na-zadost/Priloha_4_Material_Analyza.pdf

Veber, J., Krajčík, V., Hruška, L. a kol. (2016). *Sdílená ekonomika*. Dostupné 16.02.2020 z <https://www.vspp.cz/wp-content/uploads/2017/05/zprava.pdf>

Wallsten, S. (2015). *The Competitive Effects of the Sharing Economy: How is Uber Changing Taxis?* Dostupné 22.02.2020 z <https://techpolicyinstitute.org/wp-content/uploads/2015/06/the-competitive-effects-of-the-2007713.pdf>

Woskow, D. (2014). *Unlocking the sharing economy: An independent review*. Dostupné 19.02.2020 z https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/378291/bis-14-1227-unlocking-the-sharing-economy-an-independent-review.pdf

Zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční.

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty.

Zákon č. 243/2000 Sb. zákon o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům.

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

Zervas, G., Proserpio, D., & Byers, J. W. (2016). *The Rise of the Sharing Economy Estimating the Impact of Airbnb on the Hotel Industry*. Dostupné 01.03.2020 z <http://people.bu.edu/zg/publications/airbnb.pdf>

Žurovec, J. (2019). *Parlament schválil rovná pravidla pro trh s ubytováním*. Dostupné 09.03.2020 z <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2019/parlament-schvalil-rovna-pravidla-36340>

Seznam tabulek

Tabulka 1: Rozvoj Airbnb ve vybraných městech v roce 2017.....	33
Tabulka 2: Vývoj počtu lůžek 2015–2019.....	34
Tabulka 3: Paušální výdaje.....	37
Tabulka 4: Příjem ze samostatné činnosti (v Kč).....	38
Tabulka 5: Převážní služby (v Kč).....	42
Tabulka 6: Náklady (v Kč).....	43
Tabulka 7: Příjem ze samostatné činnosti (v Kč).....	44
Tabulka 8: Ostatní příjmy (v Kč).....	45
Tabulka 9: Vývoj silniční daně v letech 2016–2021 (v mil. Kč).....	46
Tabulka 10: Roční sazba silniční daně.....	46
Tabulka 11: Silniční daň.....	47
Tabulka 12: Daň z příjmů ze závislé činnosti Airbnb (v Kč).....	51
Tabulka 13: Daň z příjmů ze závislé činnosti Uber (v Kč).....	51
Tabulka 14: Slevy na dani (v Kč).....	52
Tabulka 15: Daňové zvýhodnění (v Kč).....	53
Tabulka 16: Dopady slev na dani (v Kč).....	54
Tabulka 17: Počet sdílených aut v České republice.....	56

Seznam použitých zkratk a značek

ad.	a další
apod.	a podobně
č.	číslo
ČR	Česká republika
DPH	daň z přidané hodnoty
EU	Evropská unie
EUR	euro
HDP	hrubý domácí produkt
Kč	koruna česká
odst.	odstavec
písm.	písmeno
Sb.	sbírka zákonů
STK	stanice technické kontroly
tzn.	to znamená
tzv.	tak zvaný
USD	americký dolar

Abstrakt

Šafrová, D. (2020). *Zdanění sdílené ekonomiky* (Diplomová práce). Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta ekonomická.

Klíčová slova: daň, sdílená ekonomika, daňové zatížení

Diplomová práce se zabývá zdaněním sdílené ekonomiky. Po uvedení do problematiky sdílení a představení jeho forem, které zahrnují dopravu, prostory, sdílené finance, schopnosti a dovednosti, potraviny a komodity, dochází k analýze daňových aspektů sdílené ekonomiky. Hlavní pozornost je věnována daňovému zatížení poskytovatelů sdílené přepravy a ubytování daní z příjmů fyzických osob a dalším odvodům, které je zatěžují. Vyjma carsharingu a jeho dopadů na silniční daň, se diplomová práce dále zaměřuje na daňové aspekty sdílených financí. Stanovení pokynů pro zařazení příjmu poplatníka lze považovat za nutnost vzhledem k závislosti výše daňové povinnosti na typu příjmu. Ustanovení informací, pokynů a předpisů může napomoci zamezení neodvádění příjmů do veřejných rozpočtů a nedostatku informací v daňových zákonech.

Abstract

Šafrová, D. (2020). *Taxation of the sharing economy* (Master's Thesis). University of West Bohemia, Faculty of Economics.

Key words: tax, sharing economy, tax burden

Master's thesis focuses on the taxation of sharing economy. After introducing the issue of sharing and its forms, which include transport, premises, shared finances, abilities and skills, food, and commodities, the tax aspects of the sharing economy are analyzed. The main attention is paid to the tax burden of providers of shared transport and accommodation, personal income taxes, and other levies that burden them. Apart from carsharing and its effects on the road tax, the thesis further focuses on the tax aspects of shared finance. The establishment of instructions for the classification of the taxpayer's income can be considered necessary due to the dependence of the amount of tax liability on the type of income. The provision of information, guidelines, and regulations can help prevent the non-transfer of revenues to public budgets and the lack of information in tax laws.